

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozestvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Nazaj v Ženevo

Tik pred volitvami so v neki nemški ope-
karni napravili na plošvi 7000 kvadratnih me-
trov mozaik iz opeke, ki je predstavljal zem-
ljevid Nemčije. Druga vrsta opeke je kazala
nekdanje cesarske dežele, ki jih je Nemčija iz-
gubila v zadnji vojni. Moto svojeglavnega mo-
zaika: »Mi hočemo mir in enakopravnost!«

Ne spominjamo se, ali je bil mozaik vlož-
en v zemljo blizu poljske meje, vemo pa dobro,
da ga je imela poljska diplomacija vselej pred
oči, tudi tedaj, ko se je morda pogajala z
dvoletnim Stresemannom. Zakaj bi ga ne imela
danes, ko sklepa pogodbo o nenapadanju s Hit-
lerjem, avtorjem knjige »Mein Kampf« in pro-
povednikom masčevanja? Res je Hitler v zad-
njem času bolj sladak, posebno pred malimi
državami, toda katerega diplomacija bi bila danes
tako naivna, da bi za Hitlerjevimi rožicami ne
videla ljulike razdora med Francijo in Poljsko
ter Malo antanto? Kateri diplomat bi ne zaslutil
nemškega poskusa, da se še bolj osmeši »ženev-
ska komedija« in s tem ošibijo prav male dr-
žave, ki jim je Zveza narodov najočitnejši pečat
enakopravnosti z velesilami?

Poljaki prav dobro vedo, da bi Hitler s to
sklenitvijo pogodbe o nenapadanju ali »vzhod-
nega Locarn« in s podpisom podobne pogodbe
z drugo slovansko sosedo tik za svojim odho-
dom iz Ženeve rad pokazal, da je Zveza nar-
odov prav za prav odveč. Rad bi tudi izko-
ristil znano zagrenjenost Poljske proti Franciji,
ki jo je iznenadila s paktom štiri, in potkal
na samoljubje mlade države ob Visli, ki si
po pravici prisvaja vlogo velesile in si skuša
kljub svoji francoski zunanje-politični orienta-
ciji vendar ohraniti več neodvisnosti v tem po-
gledu kakor Mala antanta?

In vendar bi nas prav nič ne iznenadila
morebitna vest o podpisu pogodbe o nenapa-
danju med Poljsko in Nemčijo. Če Hitler po-
nauja premirje, je bolje, da ga Poljska sprejme,
kakor da bi se dala postaviti pred svetom v
luč militaristične države, ki mirovne ponudbe
zavrača. Nikakor ne dvomimo, da bodo Poljaki
prej vzeli tudi pripravam za pogodbe vsako
protifrancosko ost, še posebno danes, ko so
predstavniki francoskega naroda tako odločno
poudarili pred vsem svetom vzajemnost Fran-
cije s svojimi zavezniki, da je minister Beneš
smatral za potrebno, da se jim javno zahvali.
Še več, Francozi so zavrnili najnovejšo po-
nudbo »Führerja«, ki bi bil rad sklenil z njimi
lečeno pogodbo in tudi protosvetovalci priznal
Franciji Alzacijo pod pogojem, da bi mu ta
postila prosto roko na vzhodu proti Poljakom.
»Hvala lepa za takšen mir!« je vzkliknil pred-
sednik zunanje-političnega odbora v senatu g.
Berenguer. »Francija ni država, ki izdaja svoje
zaveznike in prekljuje svoje obveze za to, da
bi si zagotovila lažnivo in varno varnost.«
Ali bi bila varnost, ki bi jo Poljaki prejeli iz
Hitlerjevih rok, kaj drugačna? Staro dejstvo je,
da novi diktatorji, ki komaj zagrabijo za čezlo,
skušajo čimprej urediti odnose s svojimi so-
sedi in da so proti njim sumljivo popustljivi,
samo da bi po pomirjenju z zunanjimi nasprotni-
ki lahko uporabili vse sile proti notranjim
nasprotnikom in da bi laže organizirali svojo
diktaturo. Navadno se po takšnem pomirjenju
zunanje-politični kurz diktatorja v resnici prav
nič ne spremeni. Če bi bili Poljaki spričo znanih
imperialističnih načrtov III. cesarskega potrebiti
še kaj šole, potem bi lahko proučili zgodovino
naše prijateljske pogodbe z najbližjim so-
sedom.

Praktičnega pomena bi nova poljsko-nem-
ška pogodba torej ne imela prav radi tega, ker
svet ne zaupa Hitlerjevimi miroljubnim besedam,
pač pa vidi pred seboj dejstvo njegove Nem-
čije, ki se po šolah, na igriščih in v vojašnicah
pripravlja na obračun. Mednarodni položaj se
po sklenitvi takšnih pogodb ne izpremeni. Nji-
hova vrednost je samo psihološkega značaja,
kolikor nato pojenja napetost javnega mnenja
v diktatorjevi deželi, ki se navadno stopnjuje
in pada na njegovo povelje, in tako trenutno
popustijo strasti v obeh državah.

Podobne pogodbe nam resničnega pomirje-
nja ne bodo prinesle. Ključ do mira v Evropi
ima danes Anglija. Prav kakor l. 1914! Ko bi
Nemci v usodnih trenutkih vedeli, da se bo
Anglija postavila proti njim, bi ne bili šli v
vojno. In kakor se je Anglija l. 1914 težko od-
ločila, tako tudi danes ni mogoče določeno reči,
kaj bi storila v primeru vojne nevarnosti in
kaj bo ukrenila zdaj glede razorožitve, s ka-
terjo je tudi združena usoda Zveze narodov, od
katere tudi odvisi vprašanje vojne.

Kakšno je danes njeno resnično stališče na-
sproti Zvezi narodov? Ali nasproti Nemčiji?
Njeni predstavniki so v poslanski zbornici od-
ločno izjavili, da ostane Anglija zvesta locarn-
ski pogodbi, ki določa, da mora Anglija priti na
pomoc Franciji v primeru, da jo Nemci napadejo.
Toda kdo bo razsodil, ali so Nemci napadalec,
ko se do danes po tolikšnih razpravah v Ženevi
še niso mogli zediniti glede definicije napadalca.
MacDonald je očitno pripravljen na nove
koncesije nasproti Nemčiji in se sploh kaže
velikega optimista, zaupa zopet v moč pakta štiri,
o katerem trdi Paul-Boncour, da je bil
pokopan v trenutku, ko je Nemčija izstopila
iz Zveze narodov. Toda konservativci, ki so de-
jansko gospodarji položaja, niso povsem Mac-
Donaldovega mnenja; ti zahtevajo več odloč-
nosti proti Nemčiji, nekateri celo zagovarjajo
potrebo, da bi se sklenila protinemška obrambna
pogodba s Francijo.

Samo na dve bilki lahko naslonimo svoja
ugibanja o bodoči angleški zunanji politiki:
t. Angleži želijo mir; 2. Angliji se vidi pre-
močna Francija prav tako nevarna kakor pre-
močna Nemčija. Lloyd George, ki bi bil l. 1918
najrajši dal obesiti Viljema, je med zadnjo
razpravo v poslanski zbornici najbolj rohnal
proti obojevojni Franciji, in ko je nekdo
ugotovil, da je Anglija na petem mestu za dru-
gimi državami glede vojnega letalstva, je ve-
lična poslanec v skrbeh vzklikala: »Čujte!
Čujte! Anglija je opustila politiko svojega
»two powers standard« (najne sile na morju

Usodepolni dan v Španiji

Jutri bo Španija volila

Martinez Barrios
predsednik španske vlade

Barcelona, 12. novembra 1933.

V nedeljo 19. novembra gre Španija na voli-
šče. Španski parlament je bil razpuščen po demi-
siji Lerrouxjeve vlade 10. oktobra in Martinez
Barrios je bil pozvan, da sestavi volilno vlado, ki
naj skrbi za to, da se bodo volitve izvršile v po-
polni svobodi.

Stari, razpuščen parlament (Cortes) je bil ta-
ko-le sestavljen: Socialisti 114 poslancev, socialni
radikali 50, republikanska akcija 36, Katalonci 43,
avtonomisti iz Galicije 16, federalisti 17, radikali
90, neodvisni 16, napredna stranka 8, konservativni
republikanci 15, Baski 15, krščanski agrarci 23,
ostalih 18 poslancev ne pripada nobeni stranki.
Celoten parlament šteje 470 poslancev.

Za volitve prihodno nedeljo so se nekatere
stranke združile na skupne liste, tako da dobimo
sledenjo sliko, ako navedemo število kandidatov, ki
so jih postavile posamezne liste. Na volišču na-
stopi skupno 17 političnih list s skupno 2.077 kan-
didati, ki se bodo borili za 470 poslanskih mest.
Socialistična stranka je postavila 422 kandidatov,
komunisti 245, radikalna stranka 200, radikalni
socialisti 95, republikanska akcija 91, krščanski agrar-
ci 91, konservativni republikanci 56, federalisti
39, monarhistične stranke 38 itd.

Od početka španske republike so vladali v dr-
žavi izključno levičarji, ki so v glavnem tudi iz-
vedli revolucijo. V treh letih se je javno mnenje v
mnogem spremenilo in zanimivo bo videti, če imajo
revolucionarni levičarji še večino glasov za seboj,
ali pa če je že prišel čas, da prevzame vodstvo
Španije desnica. Zanimivo bo predvsem in ne samo
za Španijo, ampak za Evropo usodepolno, če bo

Srdit naval desničarskih strank na marksiste
in framasone - Izid volitev bodo odločile avto-
nomne pokrajine in 6 milijonov ženskih glasov

Desničarske stranke

Prerokovanja so težka, posebno še za nas, ki
stojimo sredi bojnega meteža in nam manjka pre-
gleda, ki je za presojo političnega položaja potre-
ben. Po utisih, ki nam jih je prinesla volilna borba,
pa vendar lahko rečemo, da se španski volivci brž-
kone ne bodo izrekli proti republiki. Monarhisti
ne bodo iztrebljeni, to pa je tudi res, kot so bili
v revolucionarnih volitvah avgusta 1931. Revolu-
cijski val je izgubil na besnosti. Tako smemo
pričakovati, da bo v bodočem parlamentu sedela
skupina, četudi mala skupina prepričanih monar-
histov, ki se svojega prepričanja ne sramujejo in
so nanj ponosni.

Nekateri prerokujejo zmago desnice in imajo
mnogo vzrokov za svoj optimizem, če prištevajo
tudi Lerrouxjeve radikale med desničarske stranke.
Lerroux je bil razvpit revolucionar, toda v treh
letih levičarske vlade so se mu socialisti zagnjali,
tako da se on ž njimi ne bo vezal in bo pripravljen
iskati stikov s strankami na desnici. Brez dvoma
pa bo kot jezicek na tehnični njegova stranka v bo-
dočnosti igrala veliko vlogo. Lerrouxja smatrajo
za neomejenega gospodarja aragonske in valenske
pokrajine ter Kanarskih otokov.

Kot tretja skupina pridejo v poštev agrarci,
krščanska kmetijska stranka, ki jo vodi Gil Robles.
Pridružili so si celo vrsto manjših stranic tja do

tako imenovanih Alfonsistov in nadarjenih pokret-
nikov ljudske stranke Herere. Ta skupina predstavlja
katoliško mišljenje in ima na svojem programu
strogo načelno borbo proti marksizmu in se sa-
vzema za avtoritativno krščansko demokracijo na
podlagi papeževih socialnih okrožnic. Dobri po-
znalci političnega razpoloženja trdijo, sodeč po
velikih uspehih volilne propagande, da bo ta sku-
pina predstavljala v bodočem parlamentu bržkone
najmočnejšo manjšinsko stranko.

Na skrajni desnici in neodvisno od »katoliške
zajednice« nastopajo fašisti pod vodstvom sina ge-
nerala Primo de Rivero. Njihov pokret pa je še
slaboten in je dvomljivo, če bodo sploh nabrali
10 poslancev, kar je po zakonu za ustanovitev pa-
lamentarnega kluba v Španiji potrebno.

Levičarske stranke

Levičarske stranke se v volivnem boju niso
znašle in nastopijo v razpršeni fronti. Najbolj bodo
udarjeni po dosedanjih utisih socialisti. Mnogi njih-
ovih pristaev je zbežalo proti desnici, ker niso
na noben način odobravali brezpravnega postopa-
nja socialističnih vlad. Socialisti so oskrnili mno-
go pravic in poteptali interese mnogih, ki so jih
v revoluciji podpirali. Radikalni pristaši pa so so-
cialiste tudi zapustili in so se s podporo komunistične
internacionalne organizirali v komunistični stranki.
Diktaturi socialističnih boncev grozi torej prese-
netljiv propad. Poleg socialistov nastopijo na leviči,
a ločeno od njih, čisti radikali, ki računajo na ne-
okrnjeno moč v bodočem državnem zboru.

Neznane postavke: Katalonija in ženske

Politična porazdelitev bodoče Španije pa bo v
mnogem odvisna od dveh novih činiteljev: 1. po-
ložaj v Kataloniji in v novih avtonomnih pokraj-
nah in 2. ženska volilna pravica.

V Kataloniji socialisti ne igrajo nobene vloge
več. Macia se umika zmernemu Cambu, komunisti
so tudi potisnjeni v ozadje. Macia, ki vodi levičar-
ske radikale, je imel v španskem parlamentu 43
poslancev, a sedanje volitve mu bodo odvzele ob-
last in veliki zmagovalci zna po vsem, kar vidimo
in slišimo, brez vodja desničarske lige Cambo.
Baski bodo brež vsakega dvoma dali vse svoje gla-
sove avtonomistom, to je desničarskim skupinam.

Zagrebska vremenska napoved. Precej jasno s
spremenljivo oblačnostjo, toplo in stalno.

Dunajska vremenska napoved: Trajaoč topli
zračni tokovi v nedeljo niso zelo verjetni.

Zenske bodo odločile

Zenske nastopijo prvič na volišču. Moških vo-
lilcev je 6.232.086, ženskih pa 6.710.489, torej več
kot moških. Doselej so ženske bile politično zane-
marjene od vseh strank. Volilna borba, ki je v
teku, se bori za ženske glasove z velikansko silo.
Nepristranski vtis pa je, da bo šel gros ženskih
glasov v prilog desničarskih strank.

Prihodnja nedelja je zgodovinskega pomena za
budočnost Španije.

★

Zagreb „odbil“ letalski napad

Zagreb, 17. nov. e. Danes opoldne je bila
vaja za zračni napad na Zagreb, in sicer na nje-
govo centralni del v okolici Jelačičevega, Putni-
kovega in Maroličevega trga. Na teh trgih se
je nabralo okoli 30.000 ljudi, kateri so hoteli
opazovati napad in obrambo. Glavni napad je
bil na Jelačičev trg in tu se je zbralo največ
ljudstva. Že pred danim alarmom se je promet
na Jelačičevem trgu težko razvijal. Na dani
znak pa je promet popolnoma zastal. Kmalu
so se pojavila letala v višini 1000 metrov in me-
tala bombe. Na trgu so zažigali rakete in žar-
nice, nato pa zažigali improvizirano leseno kočjo,
napolnjeno s slamo, ki je zagorela z visokim
plamenom. Bombe so padale druga za drugo.
Kmalu so se pojavili gasilci in začeli gasiti,
vendar pa improvizirane kočje niso mogli poga-
siti posebno hitro, tako da so gasilci morali
resno gasiti z mnogimi curki. Pojavili so se
bolničarji, skavti in sanitetci, ki so pobirali ran-
jence in omamljence ter jih prenašali na po-
stajo za prvo pomoč. Vsi so imeli plinske maske.
Po ponovnih napadih se je ugotovilo, da je bilo
mesto ubranjeno. Prebivalstvo je z vidnim za-
nimanjem opazovalo vajo. Disciplinarno prebival-
stva je bila na višini. Enaka vaja se je izvršila
tudi na Putnikovem in Maroličevem trgu.

Narodna skupščina

Belgrad, 17. nov. m. Na današnji seji Narodne
skupščine se je nadaljevala razprava o poročilu od-
bora za proučevanje zakonskega osnutka o obvezni
telesni vzgoji naroda. Pred prehodom na dnevni
red se je prečitela interpelacija poslanca Božića na
ministra za gozdove in rudnike Maticu radi afere
gozdnega podjetja »Krivaj«. Minister za gozdove
in rudnike pa je nato v imenu vlade izjavil, da za-
htevane nujnosti ne more sprejeti. Pri glasovanju
pa se je večina poslancev izrekla za nujnost. Nato
sta še govorila poslanec dr. Kuntarić in dr. Miro-
slav Stojadinović. Nato je odgovoril na opombe,
ki so bile izrečene v teku debate, minister za telesno
vzgojo dr. Hanžek, nakar se je zakonski osnutek
sprejel z aplavzom in načelno v podrobnostih.
Prihodnja seja bo 23. t. m. Na dnevnem redu je do-
polnilno sporazuma h kliringu med našo kraljevino
in zvezno republiko Švicero ter poročila zakonskega
osnutka o pobijanju spolne bolezni.

Izvoz sadja iz Slovenije

Belgrad, 17. nov. AA. Državna kmetijska vzor-
na in kontrolna postaja v Ljubljani je poslala od-
seku za rastlinsko proizvodnjo kmetijskega mini-
strstva o izvozu povrtnine in sadja meseca oktobra
t. l. Po tem poročilu se je iz področja te postaje iz-
vozilo krompirja 30.910 kg, zelja 10.000 kg, jabolk
pa 1.553.358 kg. Jabolk se je izvozilo v Avstrijo
998.388 kg, v CSR 334.800 kg, v Nemčijo 210.500
kg in v Italijo 9670 kg.

„Zdaj
pa pogledajte
samo tale jumper!
Enkrat samkrat je bil
oprán, pa že nima
nobene oblike
več!“

„Tega ne
more biti nič
drugače krivo, kakor
samo napačno pra-
nje, spoštovana
gospal!“

Nikdar
ne zaviti-
pristen samo v višnje-
vih zavitkih

LUX

Za vse volnene reči

morajo biti tako močne kakor sile dveh drugih
evropskih držav in je pristala na enakost z
Ameriko; toda francoski imperij, oprt na za-
veznike, in morda tudi na Rusijo, se vidi An-
gležem prav tako nevaren kakor premočna
Nemčija, ki bi lahko zahtevala nazaj kolonije.

Če že ne moremo trditi, da Anglija igrava
Francijo in Nemčijo drugo proti drugi, lahko
rečemo, da podpira vselej šibkejšo izmed teh
dveh proti drugi. Če se Zveza narodov kolikaj
okrepi in še posebno, ako bi se Franciji posre-
dilo pripeljati v njo Rusijo, potem je jasno, da
rabi Anglija Nemčijo v Zvezi narodov! Ako bi
se Angležem ne posrečilo spraviti Nemcev na-
nazaj v Ženevo, potem je gotovo, da bodo prav
oni prvi pričeli rušiti Zvezo narodov.

Danes smo še v razdobju, ko se Angleži
trudijo, da bi Nemcem našli pot, ki bi jih pe-

ljala v novo »palačo narodov«. Pot nazaj pelje
samo po ovinku, skozi dvorane razorožitvene
konference. Če bi se morala pogajanja vršiti
izven Ženeve, potem imamo že iz MacDonaldovih
ust zagotovilo, da je angleška vlada v stikih
tudi s predstavniki malih držav, in v prvi vrsti
s temi, da torej ne bomo postavljali pred dovr-
šeno dejstvo, kakor se je zgodilo prav po Mac-
Donaldovi zaslugi glede črtanja reparacij. To
je že lep uspeh naše odločne politike enakop-
ravnosti, ki je bila začrtana že v pravih
Zveze narodov. Pri njej vztrajamo odločno pod
vodstvom Francije. Načelo enakopravnosti za
vse, torej ne samo za Nemčijo in za velesile!
Edino v tem načelu je dano resnično jamstvo
za mir. Zato nazaj k Zvezi narodov, ki jo od-
klanjajo le tisti, ki se bojijo javnosti doma in
v svetu!

Lojbe.

Sporazum med Ameriko in Rusijo

Washington, 17. nov. c. Po zadnjih sestankih med Rooseveltom in Litvinovim, ki so bili večkrat prekinjeni in so se zopet nadaljevali, je prišlo do popolnega sporazuma v vseh vprašanih. Kakor se javlja iz Bele hiše, bo predsednik Roosevelt danes opoldne izdal poslanico na kongres, senat in ameriški narod. V tej spomenici bo objavil priznanje

Sovjetske Rusije de iure in v postavitve diplomat-
skih odnosov med obema državama.

Washington, 17. novembra. b. V političnih krogih se odločno izjavlja, da bo v petek zvečer po končanih pogajanjih med Ameriko in Rusijo hres-pogojno sledilo uradno priznanje sovjetske Rusije po Združenih državah.

Poljsko-nemško zblížanje v fran-coskih očeh

Pariz, 17. nov. c. Francoski listi danes ngotav-ljajo popuščanje napetosti, ki je nastala v nemško-poljskih odnosih po sestanku Hitlerja s poljskim poslanikom Lipskim v Berlinu. To zblížanje so v francoskih diplomatskih krogih sprejeli zelo ugod-no, kakor piše današnja agencija »Radio«. Poljska vlada je obvestila francosko vlado o stvari. V pariških diplomatskih krogih naglašajo, da je nemško-poljsko zblížanje olajšalo tudi nemško-francosko zblížanje. Če bi namreč nemško-poljska pogajanja končala s sporazumom, za kar je sedaj precej upa-nja, bi Franciji ne bilo več treba, da bi skupno s svojimi pravicami branila tudi poljske pravice. V istem smislu piše tudi radikalni list »L'Oeuvre«, ki pravi, da je glavni vzrok, zakaj do sedaj ni prišlo do direktnih pogajanj med Nemčijo in Francijo, bila bi obveznost Francije, da štiti tudi interese svojih prijateljev. Sedaj je Francija prosta pretiranih skrupulov v tem pogledu in lahko začne poga-janja z Nemčijo. Tudi »Volonte« zahteva, da se v interesu spremembe atmosfere takoj začne delo za pogodbo o nenapadanju med Francijo in Nemčijo. Dopsnik »Petit Parisien« v Berlinu javlja svoje-mu listu, da je v teku razgovorov med Hitlerjem in Lipskim naglašal Hitler, da je odločen nasprotnik

Pogajanja ugodno napreduje'o

vsake rešitve z vojno, in je zelo dobrohotno go-voril o Franciji.

Berlin, 17. nov. c. V tukajšnjih vladnih krogih vlada absolutna rezerviranost glede pogajanj, ki se vodijo s Poljsko. Znano je samo eno, da se poga-janja uspešno nadaljujejo in da bodo dovedla do po-polnega sporazuma, ker poljska vlada vidi, da v Berlinu razumevajo vse njene zahteve v zvezi s stanjem na meji. Splošno naglašajo, da ugodni potek nemško-poljskih razgovorov vsekakor pomeni začetek nove in boljše dobe v odnosih med obema državama in veliko popuščanje napetosti v vzhodni Evropi.

Rezek glas

Krakov, 17. novembra. b. »Ilustrowani Cur-rier Codzienny« se v uvodniku zelo skeptično iz-raža glede bodočega razvoja nemško-poljskih od-nosov in pravi: Poljska je vedno pripravljena s vsakomur, pa tudi s Nemčijo živeti v najboljšem prijateljstvu, zahteva pa, da so njeni sosodi tako odkritosrčni, kakor je ona. Mir ali vojna, to je Polj-ski vseeno. Ona odklanja samo vsako laž in hinav-sčino, ker to nasprotuje značaju poljskega naroda.

Dr. Maniu zopet stopa v ospredje

Bukarešt, 17. nov. m. Po oetavki, ki jo je dal sedanjim predsednik vlade Vajda Voevod na položaj predsednika narodno-kmečke stranke, se v politič-nih krogih zelo ugiba o njegovem nasledniku. Oči ogromne večine pristašev te stranke se znova upi-rajo v Julija Maniu, za katerega pravijo, da je bila njegova taktika edino pravilna, ker se je se-daj tudi pokazalo, ko je Vajda Voevod spravił naj-močnejšo romunsko stranko v položaj, ki pač ni za-vidanja vreden. Vprašanje je samo, če se bo dal Maniu pregovoriti od svojih prijateljev, da znova stopi na čelo narodno-kmečke stranke. Glede nje-govega konflikta, ki ga je imel z Vajda Voevodom,

je znani radikaleki prvak te stranke, Jonel Pop, izjavil v razgovoru z dopisnikom »Diminece«, da Maniu nima kapric, ampak prepričanje, s katerim ni mogoče hoditi na trg. Pomirjenje bi pa pomenilo pogajanja. Iz te izjave Jonela Popa, ki je znan kot osebni prijatelj Maniu, se jasno vidi, da bo do pomiritve med Maniujem in Vajda Voevodom prišlo le v tem primeru, če bi se Vajda Voevod pod-vrgel Maniu. V primeru, da Maniu ne bi hotel spre-jeti prošnje večine pristašev, bo verjetno postal predsednik narodno-kmečke stranke sedanjí pod-predsednik Mihalace, ali pa bivši minister Miro-nesou.

Roosevelt - svetovni diktator zlata

Denarna vojna med Evropo in Ameriko

London, 17. nov. b. Snoči se je v izvenbornem prometu naravnost senzacionalno popravil dolarski tečaj in je dosegel napram funtu razmerje 5.26, medtem ko je opoldne znašal uradni tečaj 5.35. V gospodarskih krogih so prepričani, da je pripisati porast dolarskega tečaja energičnim ukrepom, ki jih je storila vlada Združenih držav proti begu kapitala iz USA. Ti ukrepi pa bodo v teku današ-njega dne še poostreni. V zvezi s tem poroča »Daily Herald«, da ni izključena valutna vojna med Združenimi državami na eni ter med Veliko Brita-nijo na drugi strani. Trdi se, da bo Roosevelt skušal, da postane svetovni diktator cene zlata in da bo v mednarodnem merilu dosegel ono, kar mu je izpodletelo v Ameriki. Kljub vsem inflacijskim ukrepom se mu je namreč izjalovila želja, da do-seže ob katastrofalnem padanju dolarja zvišanje cen surovinam. Roosevelt namerava dalje prisiliti Francijo, da opusti zlati standard. Pri tem se opo-

zarja, da je odtok zlata iz francoske narodne ban-ke dosegel v zadnjih dneh naravnost alarmanten obseg. Na drugi strani pa se poroča, da je angle-ska banka sklenila, da se s vsemi sredstvi bori za frank ter je radi tega nakupila zadnje dni zlata za preko 100 milijonov frankov. Po kablovskih ve-steh je ostala cena zlata v Združenih državah še dva dni neizpremenjena na 33.56 za unco. Radi tega so snoči nenadoma poskočile inozemske va-lute. Tudi dolar se je popravil na evropskih trži-sčih. Danes je notiral 3.04 napram večerj 3.15, v Parizu pa je večerj notiral 15.16. Funt je v glav-nem ostal neizpremenjen in v glavnem notira 16.55, v Parizu 82.40, napram dolarju pa, ki se je medtem popravil, pa je padel od 5.46 na 5.28.

Washington, 17. nov. b. Popoldne je izšel de-kret, ki prepoveduje prodajo dolarja za inozem-ske valute na vseh ameriških borzah.

Avtomobilska nesreča pri Zmajskem mostu

Ljubljana, 17. nov.

Nocoj malo po 9 zvečer se je pripetila na Zmaj-skem mostu pred Zanklom huda avtomobilska ne-zgoda. Trčila sta skupaj dva mestna avtomobila. Po Reševalni cesti je privozil s svojim avtomobilom mestni sofer g. Rudolf Koprivec. Istočasno pa je privozil po Sv. cesti od Marijinega trga drugi mestni sofer g. Gustav Jamnik. G. Jamnika so v popolni nezvesti prepeljali v bolnišnico, in ko to pišemo, se še vedno ni zavedel. Zanimivo je, da se je g. Koprivcu pred dvema mesecema pripetila podobna nezgoda. Tudi tedaj se je zaletel v njegov avtomobil na vožnjo Reševalne ceste in Komenskega ulice neki motociklist, ki je vozil prehitro. Seveda je odnesel poškodbe le motociklist.

Sklepi seje magistralnega gremija

Ljubljana, 17. novembra.

Danes popoldne je bila seja magistralnega gre-mija. Odklonjene so bile razne prošnje za podeli-tev koncesij za gostilne in bufete. Dovolilo pa se je Ivanki Vrh in Mariji Mohorič, prvi Pred škofijo št. 17, drugi v Florjanski ulici št. 3, da smeta v svoji mlekarni prodajati goštem tudi toplo kavo in čaj. — Vider Mariji, trgovki na Tyrševi cesti, se podeli dovoljenje za bufet.

Na zahtevo poštne direkcije se napravijo na vseh zvonih v Mestnem domu zaščitne naprave, ker je radio-kontrola ugotovila, da zvonci povzro-čajo velike motnje. — Ura koncem Miklošičeve ceste pred kolodvorom se bo popravila v teku tedna, kakor hitro dobi trdka Siemens nov ma-terijal.

Mestni gradbeni urad je poročal o uspehu ofer-talne licitacije za oddajo zidarskih in tezaških del za bežigradske šole. Licitacije je se udeležilo osem ljubljanskih stavbnih podjetnikov: Ljubljanska gra-dbena družba, Emil Tomažič, Slograd, M. Curk, Mi-roslav Zupan, inž. Dedeč in arh. Ledl. — Najcenejši ponudnik je bila Ljublj. gradb. družba. Po daljšem razmotrivanju in raznih pojasnilih se je delo od-dalo Ljublj. gr. družbi za ceno 3.558.769 Din. Trdki so se stavili gotovi po goji glede zaposlitve domačih delavcev in glede meje za najnižje mezde.

stavbna dovoljenja:

Alojziju Pavlinu v Pleteršnikovi ulici; Andreju Taš-karju na Stari poti, Piu Radoniču na Stari poti, Martinu Barbiču na Stari poti, Francetu Jevnikarju na Vodmatskem trgu in A. Sušniku na Zaloški cesti; vse za napravo hišnih kanalizacij. — Mestni občini za zgraditev obrežnih ograj ob Ljubljani. — Ernesti da Damos za gradnjo drvarnic v Koryt-kovi ulici. — Zidarjem dedičem na Tyrševi cesti št. 31 za provizorično prodajalniško zgradbo med

Ali Rim - ali Zeneva

Konferenca štirih

Pariz, 17. nov. b. »ECHO DE PARIS« poroča iz Londona, da bo vlada tudi danes nadaljevala raz-prave o razorožitvenem vprašanju in sicer radi tega, ker se intenzivno vodijo pogajanja med Ri-mom, Londonom in Berlinom, razen tega pa s osta-limi evropskimi vladami, predvsem s praško, varšavsko, belgradsko i bukareštansko vlado. Poga-janja se vodijo radi tega, da se ugotovi in vidi, kako bodo ostale evropske države sprejele sesta-nek konference štirih velesil. Danes bi moral pasti sklep, kje naj bi se konferenca sestala. Bilo je go-vora, da bi bila v Londonu, vendar pa se bo mo-rala najbrže vršiti v Rimu, ker Mussolini ne more zapustiti Italije. Tudi razorožitvena konferenca bi se morala sestati namesto 4. decembra že prihodnji petek.

Rim, 17. nov. b. »Messaggero« in »Giornale d'Italia« objavljata vesti Reuterjevega urada iz Londona, po katerih se je za seji britanske vlade sklenilo, da se konferenca štirih zapadnih velesil skliče v Rimu. Istotako poročajo iz Londona, da bi na to konferenco moral priti nemški državni kancler Hitler. »Osservatore Romano« pa poroča iz Pariza po nekaterih informacijah agencije Ha-vae, da francoska vlada odločno zastopa stališče, da se celokupna diplomatska aktivnost lahko pre-nesa samo v Zenevo. Če Francija že v naprej ne bo dobila takih garancij, potem bo pač odklonila vsa-ko sodelovanje pri pogajanjih.

Boncour in Simon na polu v Zenevo

Pariz, 17. nov. b. Radi vesti, da odpotujeta da-nee angleški zunanji minister sir John Simon in državni tajnik Eden v Zenevo, je sklenil tudi fran-coski zunanji minister Paul-Boncour, da se poda na potovanje. Tozadevni sklep je padel pozno sno-či. Nocoj potujeta sir John Simon in Boncour sku-paj, še pred odhodom pa bo sir John Simon obiskal francoskega zunanjega ministra in najbrže tudi predsednika vlade Sarrauta. V zvezi z akcijo za reševanje razorožitvenega vprašanja poroča pol-uradni »Petit Parisien«, da je francoska delegacija na razorožitveni konferenci predložila poročeval-nemu odboru zelo važno spomenico, ki bo z ene strani predstavljala temelj za nadaljnja pogajanja, na drugi strani pa bo okrepila MacDonaldov načrt. Francoska delegacija polaga posebno važnost na to, da se delo razorožitvene konference čimbolj pospeši.

Sir Simon bo padel

Ker francoska vlada z ozirom na včeraj v Ze-nevi izročeno spomenico trdovratno vztraja na svojem dosedanjem stališču mednarodne kontrole

Zbor strokovnih društev denarnih zavodov

Belgrad, 17. novembra. m. Včeraj je bila kon-ferenca, na kateri so bila zastopana strokovna dru-štva denarnih zavodov iz Beograda, Zagreba, Ljub-ljane in Novega Sada. Na konferenci je bil sprejet sledeči sklep: »Zastopniki vseh strokovnih društev denarnih zavodov iz vse države, zbrani na svoji konferenci v Beogradu 16. novembra letos, so sklenili, da naprosijo kraljevo vlado, da prej, predno objavi kako uredbo, ali predno predloži kak zakonski osnutek narodnemu predstavništvu, ki tiče kmetijskih dolgov, sanacije denarnih zavo-dov in kreditnih odnosov sploh, blagovoli vprašati za mnenje tudi društva denarnih zavodov o vseh vprašanjih, ki jih misli urediti, odnosno zakonski osnutek obravnavati. Razen tega se je sprejel sklep, da se naprosi kraljevska vlada, da blagovoli vzeti na znanje, da je potrebno, da tudi predstavniki teh društev sodelujejo pri izdelavi teh uredb in zakon-skih osnutkov in da bodo društva radevolje stavila na razpolago svoje predstavnike. Pravilno je, da se šče samo mnenje najbolj merodajnih društev de-narnih zavodov, ampak da se jim nudi prilika, da pokažejo svoje sodelovanje pri reševanju vseh vprašanj, ki najbolj tičejo kreditnih ustanov. Zastopniki teh društev so prosili tudi za sprejem pri predse-dniku vlad ter finančnem in trgovinskem ministru.

Osebnosti

Belgrad, 17. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je na predlog prometnega ministristva pre-mešeni:

Pri direkciji državnih železnic v Zagrebu: Za kontrolorja postaje Sušak Ivan Berger, kontrolor postaje Osijek gl. kol.: za kontrolorja postaje Banja-luka, mesto Antija Filipič, kontrolor postaje Daru-var; za kontrolorja postaje Banjaluka, predmestje Petar Radović, kontrolor postaje Banjaluka, mesto.

Utrinki

BREZ PROTIDAJATEV

V zvezi z umorom afganskega kralja poročajo o grozeči komunistični delavnosti v Afganistanu. Anglija je že zaprla svojo indsko mejo. »Osserva-tore Romano« na prvi strani posveča pozornost do-godkom v srednji Aziji. Vatikanski organ citira poročila listov, po katerih je moskovska radio po-staja več večerov zaporedoma oddajala pozive na-slednje vsebine: »Afganci doignite se! Pot proti Indiji je prosta. Vseposled se deiga proletariata. Kralj je umorjen, ker je bilo ljudstvo silo njegove tiranske politike!« Istočasno navaja »Osservatore Romano« »Daily Telegraph«, ki prinaša okle-videtelja japonskih baljevrnikov: »Prisegamo boj japonskemu imperializmu, ako bi se hotel obrniti proti sovjetom. Da osvobodimo japonskega dela-va, moramo vojno spremeniti v meštansko vojno. Temu pozivu docela odgovarja izjava Kaganoviča, ki ga smatrajo za desno roko Stalina: »Japonci se bodo borili le proti veliki gospodi in buržuaziji svoje države.«

Vatikansko glasilo porablja te glasove, da opo-zori, kako prav za prav Moskva razume pri svojih mednarodnih pogodbah ono mesto, ki govori o ne-mreževanju v notranje razmere pogodbenih države. Očividno se razumeva to le tako, da se drugi ne smejo vmešavati v notranje razmere sovjetov. To opozorilo je mišljeno na adresu Washingtona, ki se pravkar pogaja z Moskvo.

VESELI FIGARO

Eden od srečnih, ki so pred nedavnim zadeli veliki dobiček 5 milijonov frankov v francoski lo-teriji, je tudi že večkrat imenovan pariski brivec, ki je doma iz Tarascona v Južni Franciji. Taras-konce je kot svoje rojake že slavnj pisatelj Daudet popisal kot vesele in zabavne ljudi. Srečni brivec

oboroževanja v posameznih državah, je stopila v Angliji popolna sprememba v tem vprašanju in ne more se zanikati, da se je to zgodilo brez vpliva javnega mnenja, ki je prišlo do odločilnega izraza v tisku. Seveda se ta sprememba ne bo izvršila brez žrtve. Prva žrtev bo najbrže sam sir John Si-mon. Radi tega piše jutranji »News Chronicle«, da se ne more dvomiti, da bi se morala vlada, ki je prenegalo in nepremišljeno odobrila politiko sira Johna Simona, sedaj truditi, da se je osvobodí. Kako temeljito se je spremenilo stališče britanske vlade v razorožitvenem vprašanju in njeno stališče napram Nemčiji, dokazuje najbolj izjava državne tajnika Edena, ki ga splošno smatrajo kot nasled-nika Sira Johna Simona, katero je dal uredniku agencije Reuter. V tej izjavi je poudaril, da ne mo-re biti govora o politični izolaciji Nemčije. Za ve-liko Britanijo je samo eno sredstvo: da obvaruje Evropo pred vojno, to se pravi, da prepreči vsako vojno.

Belgija se pripravlja

Bruselj, 17. nov. b. Zunanji odbor zbornice je imel debato o mednarodnem položaju glede obram-be belgijskih meja. Debata se je vodila v glavnem okoli vprašanja, če versailleska pogodba še vedno nudi garancije za varnost Belgije. Narodni posla-nec Sonzot je izjavil, da absolutno ne verjame v uspeh akcije, ki jo odreja versailleska pogodba. Sa-mo ena rešitev je: da se zavaruje belgijska meja. Liberalni narodni poslanec Owers je izjavil, da je vernost Belgije samo v izpolnjevanju opreme in izvežbanosti belgijske vojske, kakor tudi utrdob, ki varujejo mejo. Že sedaj bi se morala zavarovati avtomatično intervencija francoske vojske za slu-čaj vojne. Večina se je ob koncu izrazila za vpo-stavitev diplomatskih pogajanj s sovjetsko Rusijo.

Nemške zahteve: 300.000 vojakov

Pariz, 17. nov. c. List »L'Oeuvre« doznava iz privatanega vira, da je nemška vlada poslala pred-čerašnjim Mussoliniju noto, v kateri so točno označene nemške zahteve glede enakosti v obo-rožitvi. Mussolini je potem to noto včeraj odpisal v Pariz in London. V tej noti zahteva Nemčija po-večanje efektivnega stanja državne brambe na 300 tisoč mož. Razen tega pa zahteva pravico obo-rožitve s tanki, letali in težkimi topovi. Nemčija za-hteva to v količinah, ki naj bi se določile skupno z velikimi silami. O kontroli oborožitve pa v noti ni niti besedice. Vse te zahteve stavlja Nemčija samo za slučaj, če bi bile velesile pripravljene, da se tudi razorožijo. V nasprotnem slučaju pa si Nem-čija glede oboroževanja pridržuje proste roke.

Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani: Za kontrolorja gradbenega oddelka Josip Tršar, višji kontrolor signalne sekcije v Ljubljani; za višjega pristava signalne sekcije v Ljubljani inž. Boris Ka-ris, višji pristav gradbenega oddelka; za kontrolorja prometno-trgovinskega oddelka Matija Cam-pari, kontrolor strojnega oddelka; za kontrolorja strojnega oddelka Milan Dajsinger, kontrolor pro-metno-trgovinskega oddelka; za kontrolorja postaje Dravograd-Meža Frančišek Sedej, kontrolor postaje Velenje; za kontrolorja postaje Bled-Jezero Alojzij Cvar, kontrolor postaje Ljubljana gl. kol.; za kontrolorja postaje Skofja Loka Adalbert Krulj, kontrolor postaje Trebnje na Dolenjskem; za kontrolorja postaje Ljutomer Alojzij Korošec, kontrolor postaje Zidani most; za kontrolorja postaje Tuzna Josip Florjančič, kontrolor postaje Sv. Lovrene na Pohorju; za kontrolorja postaje Velenje Rudolf Jeretin, kontrolor postaje Maribor gl. kol.

Za prevoznega nadzornika s sedežem na postaji Ljubljana gl. kol. je postavljen g. Rudolf Likar, višji nadzornik 6. skupine prometno-trgovinskega oddelka direkcije državnih železnic v Ljubljani.

Belgrad, 17. nov. m. Napredoval je v 4. pol. skupino dr. Josip Hebein, dosedaj primarni zdravnik v Leonišču v Ljubljani.

Za pomožne davčne uradnike 9. pol. sku-pine so postavljeni: Maks Badjura v Smarju pri Jelšah, Bartl Hančič v Dolnji Lendavi, Bedernjak Teodor v Ptuj in Bruno Dik v Gostivarju, vsi do sedaj davčni pripravniki.

Seja vlade

Belgrad, 17. novembra. AA. Danes dopoldne od 10—13 je bila seja ministrskega sveta, ki ji je predsedoval predsednik ministrskega sveta g. dr. Milan Srakič.

je list domače gore, kajti takoj je napravil usta-novo, ki naj nudi dovolj sredstev, da se bo vsako leto po ulicah Tarascona in sicer na božični praz-nik, odigrala te k m s k r a v a m i. Brivec hoče s tem svojim rojakom napraviti veliko veselje in splošno zabavo, katere se bo mogel vsak udeležiti, ne da bi bilo plačal en sam centime. Pravijo, da je te vrste sport v Tarasconu zelo zaželen in jako priljubljen in da je brivec dušo svojih rojakov prav v jedro pogodil.

Tako se zdi, da je enkrat denar prišel v prave roke. Mož namreč hoče še naprej vršiti svojo briv-sko obrt — in pravijo, da je njegova brivnica se-daj naravnost oblegana, ker vsak hoče, da ga obrije milijonar —, na drugi strani pa hoče z denarjem, do katerega je na tako lahek način prišel, napra-viti veselje tudi drugim ljudem. Vsi bogatini ne delajo tako.

NOVI SVETNIKI

V nedeljo je sveti oče prisostvoval čitanju de-kretov za kanonizacijo blažene Luise de Marillac, o potrjenju čudečev za kanonizacijo blaženega Pi-roltija in dekret o potrjenju čudečev za kanoniza-cijo blažene Marije Mihele iz kongregacije Sve-tega Zakramenta. Ob tej priliki je papež imel tudi govor, ki se nanaša na čednosti treh blaženih, ki jim bo Cerkev v najkrajšem času dala čast oltarja. Ko je posebej govoril o sodovih krščanskih vzgoje, je posebno poudarjal, kako bi bilo treba obrniti pozornost ljudi na njeno važnost zlasti v času, »ko so množice tolikokrat pozvane, da občejujejo pred-slave in prizore, ki ne kažejo samo sile, ampak brutalno nasilje in se k temu vabi tudi mladina, da se takih predstav in prizorov tudi sama aktivno udeležuje, spričo katerih ne le, da ne more ostati skromna, ampak tudi ne more ohraniti istega do-stojanstva in čara, ki je lastna ženam.

15 letnica

Spominske svečanosti

osvobojenja Maribora

Maribor, 17. novembra.

V težkih akribah so bili tiste dni pred 15 leti naši najboljši. V vseh je živela zavest, da je tukaj veliki trenutek, v katerem se odločajo važne stvari. Ali bo Maribor ohranjen slovenski domovini? V razvratu dogodkov, ki so šli mimo, so bili v Mariboru sposobni slovenski možje, ki v pretresu položaja niso izgubili živcev in jasnega pogleda: predsednik Narodnega sveta blagopokojni dr. Karol Verstovšek, general Maister, njemu ob strani

† Dr. Karel Verstovšek

majors Ankerst, njegova desna roka, pok. dr. Rosina, prelat dr. Kovačič, dr. Josip Hohnjec, pokojni dr. A. Jerovšek, Franjo Žebot, tajnik Narodnega sveta prof. Voglar, dr. Poljanec in drugi, kar jih je bilo takrat v prvih obrambnih in narodnih vrstah. Kakor je koncem oktobra 1918 svetlo in bleščeče zasijalo sonce narodne svobode, tako se je v novembru pričelo na obzorju mariborskega in obmejnega življenja temniti. Kaj je bilo, kar je povzročalo težke brige naših najboljših? Borba se ni bila namreč do konca dobojevana. V Mariboru je poleg slovenskih vojaških oddelkov obstajala še

Zelena garda

ki je imela svoje taborišče v Dravski vojašnici in ki je iz dneva v dan očitno kazala odpor in nepokoravanje narodnim oblastvom. V zeleni gardi so se zbirali nemški in nemško misleči častniki in bojovníki. Prvotno je bila ta »zelena garda« ustvarjena kot del varnostnih čet za Maribor in okolico in sicer v sporazumu med Narodnim svetom in generalom Maistrom na eni ter takratnim županom dr. Schmiedererjem na drugi strani. Saj je vzdrževanje reda in miru v tedanji dobi, ko so se najrazličnejše tople klatile po okolici ter ogrožale javno varnost, stalo veliko truda, preudarnosti, opreznosti in previdnosti, pa tudi odločnosti. Iz teh skupnih brambnih razlogov je prišlo do pristanka, da se osnuje takozvana zelena garda, ki se je imenovala »Schutzwache«.

Zakaj »Zelena garda«

Ti gardisti so nosili avstrijsko uniformo, na čepicah pa niso imeli slovenske kokarde, ampak zeleno-beli znak, t. j. štajerski kokardni znak. Radi tega se jih je prijel oznaka »zeleni gardisti«. Ubojenci so bili v Dravski vojašnici in sicer so bili nastanjeni v enem traktu slovenski bojovníki-prostovoljci, v drugem pa nemški »zeleni gardisti«. Kmalu se je pokazalo, da so za »zelenimi gardisti« sile, ki bi rade priključile Maribor Nemški Avstriji. Dan za dnem so bila na dnevnem redu kakšna izzivanja od strani teh zelenih gardistov, ki niso na zadnje izvrševali nobenih nalog, ki so prihajala od Narodnega sveta s pok. dr. Verstovškom na čelu ozir. od generala Maistra. Slovenski meščani niso bili več varni pred nastopi teh gardistov. Tako so na pr. dne 15. novembra navalili na takratnega urednika »Straže« in »Slovenskega Gospodarja« ter dopisnika »Slovenca« Franja Žebota, ko je zjutraj šel brez Glavni trg v uredništvo na Koroško cesti 5, in ga kratkoma hoteli aretirati, češ da dela proti Nemcem. Kjerkoli se je pojavila slovenska družba, so gardisti smatrali za potrebno, da se obregnejo. Ako je v tem ali drugem javnem lokalno zadonela slovenska pesem, je kakor bi trenil, udrila v lokalno zelena gardistična patrula in razglasila, da bodo gostilno dali zapreti, ako ne bodo nehali s slovenskim petjem. Razmere so se vsebolj zaostrovale. Nad vsem je bilo neko svinčeno vzdušje. Lok se je prenapel, ko je postalo čisto jasno, da so zeleni gardisti ekspanzenti Gradca, da vzdržujejo stalne kurirske stike s Celjem in Ptujem ter da nekaj pripravljajo... V tem trenutku je postalo jasno, da gre za to, kdo bo drugača prehitel. Tisti, ki so prehiteli, so bili

Podpolkovnik Škrabar

slovenski vojak z generalom Maistrom na čelu, ki je že 21. novembra 1918 sporočil članom Narodnega sveta, da je že skrajni čas, da se nevarnost, ki preti slovenskemu Mariboru, v zadnji uri prepreči in odstrani. Priprave so bile storjene, bližal se je trenutek odločitve. Dne 23. novembra je bil odločilen dan, ko naj se izvrši razorožitev zelene garde.

Priprave

Častnikom in podčastnikom, kateri so bili strogo zanesljivi in ki so bili določeni, da izvedejo razorožitev garde, je general Maister dal glavna navodila v petek, dne 22. novembra, malo pred 8 zvečer v pisarni Narodnega sveta. Častniki so v vojašnici porazdelili strogo zaupno nalogo posameznim napadalnim oddelkom... Bili so v svrhu razorožitve izbrani močni in zanesljivi fantje in možje.

Usodna noč

Takratni urednik »Straže« Franjo Žebot pripoveduje: »V petek popoldne, 22. novembra, ko sem končal s prihodnjo številko »Straže«, sem opazil, da je vstopil v Cirilovo tiskarno general Mai-

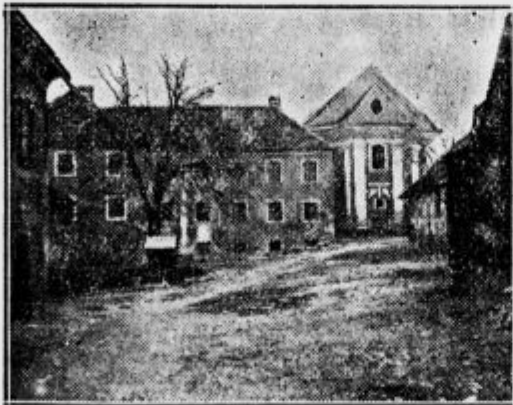
General Rudolf Maister

ster. Imel je zaupen pogovor z ravnateljem tiskarne blagopok. msgr. dr. Jerovškom. Proti večeru mi pove dr. Jerovšek, da bo nocoj celo noč tiskarna zaprta in zastražena. Stavci in strojno osebje tiskarne se celo noč ne bo smelo odstraniti: »Ako hočete, lahko ostanete tukaj. Jutri zgodaj bo nekaj posebno zanimivega.« Ali mene je bolj mikalo na ulico in k družini.

V tiskarni sv. Cirila so celo noč stali okoli generala Maistra, ki je bil drugo jutro zgodaj nabit po vseh ulicah. V tiskarni so v navzočnosti generala Maistra vršili stražno službo 1 častnik in 3 vojakov.

Razorožitev

Malo pred 4 zjutraj, ko je nemška garda nič hudega sluteč, mirno spala, se je čisto po strogo določenem načrtu pričelo z razorožitvijo članov nemške garde. Najprvo so se Slovenci polastili straž ter zasedli vse izhode ter dohode in vzeli v roke telefon. V teku 10 minut je bila cela nemška garda popolnoma razorožena. Posebnih žrtev ni bilo. Edino nemški poročnik Guggel se je skušal upreti. Postal je divji, kričal je: »Windische

Dravska vojašnica — taborišče Zelene garde

Schweinec, zgrabil je za orožje in v tem metežu je bil težko ranjen; mesec pozneje je umrl za dobljenimi ranami. Ranjen je bil še neki nemški pešec v roko. Sicer pa se je ves zgodovinski važen dogodek izvršil čisto mirno. Večina gardistov se je udala usodi ter izročila orožje. Razoroženi gardisti so tudi podali izjavo, da se bodo zadržali mirno in lojalno. Od naših častnikov so med drugimi osebno sodelovali pri razorožitvi major Kos, stotnik prof. dr. Dolar in nadporočnik učitelj Malenšek, dočim je nadporočnik Gračner (sedaj pri banski upravi) imel nalogo, da napravi red v Meljskem dvoru, kjer je bil oddelek nemške garde v službi.

O dogodkih s poročnikom Guggelom poroča »Straža« od 25. novembra 1918:

»Pri razoroženju mariborske mestne »Schutzwache« dne 23. novembra je bil nemški poročnik Guggel ustreljen. Takoj po tem obžalovanja vrednem slučaju so bili vojak, ki ga je ustrelil, in tri priče, ki so bile v neposredni bližini, zaslišani, istotako oba jugoslovanski častniki, ki sta bila pri razoroženju. Po soglasni izjavi se je dogodek izvršil takole: V sobo dravske vojašnice, koder sta bila nemški stotnik H. in poročnik Guggel, sta vstopila dva jugoslov. častnika in, pozivajoč se na povelje generalovo, zahtevala orožje, nakar je stotnik H. izročil samokres, poročnik Guggel pa bajonet. Jugoslovanski stotnik je zapuščajoč sobo rekel: »Ostanite lepo mirni, ne zrodi se vama prav nič žalega.« Obenem sta se postavila pred duri sobe dva vojaka

z nasajenima bajonetima, da preprečita vsak ubeg. Ko sta naša častnika odšla, je odprl poročnik Guggel duri in hotel iti ven, ne da bi rekel, zakaj in čemu. Naša stražnika mu nastavita bajonet in eden, ki zna nemški, mu reče, naj mirno notri ostane. Poročnik pa začne vpiti, češ, da nima ničesar zapovedovati. Zmerjal ga je s »Trottel, Zottel, windischer Bauer, Lausbube«. Naš stražnik ga opomni drugič, naj bo miren in gre nazaj, toda brez uspeha. Poročnik je vpil še huje. Sebe, ko ga

† Msgr. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj Cirilove tiskarne, pri katerem se je zbiral Narodni svet v burnih prevratnih dneh.

je tretjič zaman opomnil, naj ostane mirno v sobi in je poročnik le hotel skozi duri, je naš stražnik sprožil. Nemški stotnik, ki je bil dogodka priča, je izjavil, da je Guggel provociral in je deloma sam kriv nesreče.

Maribor - naš! Meje - naše!

Mariborčani so naslednje jutro, bila je sobota, z radostjo in začudenjem brali Maistrov razglas na razglasnih deskah. V zmagoslavju so slovenske čete prepevale narodne popevke, prihajajoč čez most in po Koroški cesti mimo Cirilove tiskarne. Po izvršenem nevarnem delu... Sedaj šele se je odvalil našim najboljšim težak kamen od srca; sedaj šele je zaživela zavest: Maribor je naš in ostane naš. Posledice te razorožitve so bile nedogledne: čez dva dni je padlo Špilje in so naše čete stale ob progi Špilje - Čmurek - Radgona ter jo obvladovale.

Podpolkovnik Cvirn

Po 15 letih

tega odločilnega dogodka slavi Maribor in z njim vred vrli Maistrovi borci in vsi obmejni kraji znamenito obletnico. Dne 18. novembra je ob pol 19 slavnostna bakljada, nato narodno veselje v Unioni. V nedeljo, 19. t. m. ob pol 10 pa bo spominsko slavlje na Glavnem trgu, združeno z zahvalno službo božjo ter slavnostnimi govori. Še čvrsteje in krepkeje se bo v nas usidrala zavest: Naš Maribor, slovenski Maribor, jugoslovanski Maribor.

Kostanjevica

Po našem okraju krožijo razne govorice glede bukovih kladec, ki je bila vržena ponoči 4. maja t. l. v stanovanje šolskega upravitelja Kabaja Ludovika v Cerkljah ob Krki. Zato smatramo za svojo dolžnost, da o tem kratko poročamo.

G. kaplan Tomazin Matej iz Cerklj in pos. g. Andoljšek Ivan iz Vel. Mraševega sta bila usumljena, da sta nagovorila Srpiča Alojzija iz Cerklj in Gramca Franceta iz Gazič, naj vržeta v stanovanje šolskega upravitelja Kabaja v Cerkljah navrtano in s smodnikom napolnjeno bukovko kladco, kar je Gramc ponoči 4. maja t. l. tudi izvršil. Vsi štirje so bili aretirani, Srpič in Gramc sta bila v preiskovalnem zaporu 34 dni, kaplan Tomazin 23 dni, Andoljšek Ivan 16 dni, deloma v Krškem, deloma v Novem mestu. Po temeljiti preiskavi je bilo kazensko postopanje proti kaplanu Tomazinu in posestniku Andoljšku ustavljeno, ker se je izkazalo, da nista bila na zadevi prav nič prizadeta in popolnoma nedolžna, proti Gramcu in Srpiču je pa bila vložena obtožnica in je bil prvi obsojen na 3, drugi pa na dva meseca zapore.

Ker je časopisje svoječasno o tem zelo veliko pisalo in grdilo g. kaplana Tomazina, smatramo za svojo dolžnost, da o grdo oklevetanih poročamo resnico in ovržemo razne neosnovane govorice.

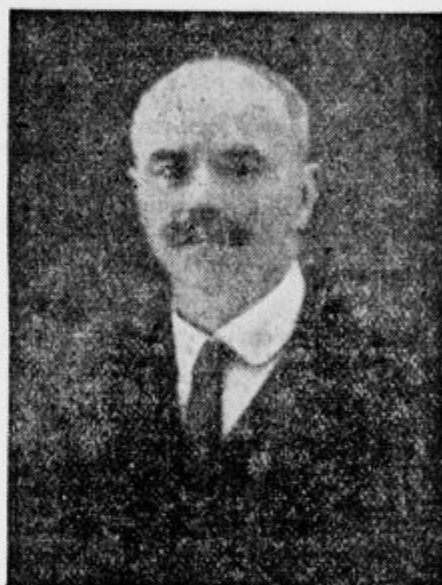
Stari ljudje

trpe pogostoma radi težkih napadov kašlja in s tem se nepotrečno mučijo.

KRESIVAL razpusti sluz, takoj ublaži in odpravi kašelj in bronhijalni katar.

KRESIVAL bistveno cenejši. Sedaj samo Din. 32.— po steklenici.

† Jakob Florjancič

Maribor, 16. novembra.

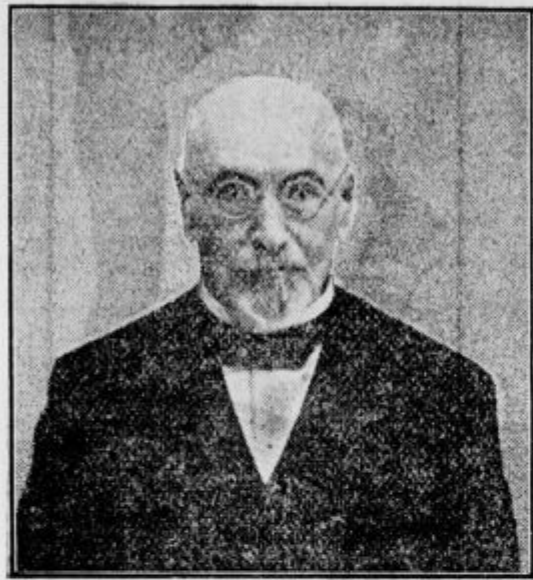
Kakor je »Slovenec« že včeraj poročal, je umrl pri Sv. Miklavžu pri Hočah dne 15. novembra znani borec, bivši dolgoletni župan. posestnik Jakob Florjancič.

S Florjancičem je legel v prerani grob eden izmed najbolj izrazitih borecev za pravice našega naroda v mariborski okolici. Po vsej pravici ga lahko imenujemo vodjo naših kmetov na Dravskem polju. Florjancič je bil jeklen značaj, ki ni prodajal svojega prepričanja za kake trenutne dobrine ali časti. On ni klonil. Florjancič je bil zaveden in neizprosno Slovenec z dušo in telesom. Kot veren katoličan je vzgojil svoje otroke v krščanskem duhu. Njegov dom je bil dom molitve. Tudi v javnosti je deloval za zmago krščanske misli vselej in povsod. Florjanciča najdemo povsod tudi kot vzornega gospodarskega delavca. Pri vseh važnejših gospodarskih delih v mariborskem okraju ga vidimo, kako z odločujočo besedo gradi, deluje in agitira. Posebno kot župan občine Sv. Miklavž je storil toliko za napredek kakor menda nihče pred njim. Njegova posebna skrb je bila za dobre ceste. Celih deset let je s posebno vnamo deloval kot agilni in iniciativni član mariborskega okrajnega zastopa oziroma cestnega odbora. Florjancičeva je bila ideja zgradba ceste na Pohorje. Danes si lastijo za službo za zgradbo te ceste osebnosti, ki niti blizu niso bile, ko je Florjancič v okrajnem zastopu skupno z g. dr. Leskovarjem in tovariši odločno nastopil in tudi uspel s predlogom za zgradbo ceste Sv. Miklavž—Hoče—Reka—Pohorje. In most pri Dupleku! Tudi tu je naš Florjancič deloval s tako vnamo na uresničenje tega velikega in važnega projekta, da zasluži posebno spominsko ploščo. Imel je še v mislih cestne zveze Dogaše—Hoče, Sv. Marjeta—Dobrovo—Sv. Miklavž in več drugih. Tovarni kolodvor v Hočah je bil še zadnji korak pred njegovo smrtjo za napredek domače okolice. Florjancič je bil tudi velik prijatelj ljudske prosvete. Kako skrb je imel, ko se je šlo za preureditev domače šole. Florjanciča najdemo tudi med prijatelji revežev. Noben siromak ni šel prazen od njegove hiše. Kot cerkveni ključar domače cerkvice je skrbel za lepoto hiše božje.

Pred leti je začel bolehati. Ali ni dal mnogo na to. Bil je prepričan, da bolezni ni nevarna. Ko pa je prosil zdravnika za svet, je bilo že prepozno. Rak na jetrih mu je končal življenje. Mnogo je trpel v boleznih ali bil je vdan v voljo božjo. Iskal je pomoči celo na Dunaju in drugih mestih, ali rak mu je razjedel prsa tako močno, da je bila rešitev nemogoča. Njegov osebni prijatelj g. dr. Wankmüller, zdravnik v Mariboru, mu je lajšal zadnje ure. Bil je do zadnjega pri zavesti in ni obupal. Ko sva ga nedavno obiskala z gosp. dr. Leskovarjem, se je še živahno zanimal za svetovne in domače dogodke...

Naj sveti zvestemu slovenskemu in krščanskemu možu nebeška luč!

PETER GRASSELLI - UMRL

Ljubljana, 17. novembra.

Na mestnem magistratu je danes zaplapolala žalna zastava — za Petrom Grassellijem, prvim slovenskim županom v Ljubljani, ki je davi v visoki starosti umrl. Petra Grassellija, ki je imel včasih eno prvih vlog v slovenskem javnem, zlasti političnem življenju, je današnja slovenska generacija najbolj poznala kvečjemu še kot častitljivega starčka, ki se je zadnja leta le redko pokazal na sprehodu, ki ga pa slovenska zgodovina le šteje med prve obnovitelje slovenstva Ljubljane. Saj je z njegovim imenom združen dogodek 1. 1882, ko si je Ljubljana po dolgem nemškem varstvu zopet nadela slovensko lice tudi v upravnem oziru in si njega izvolila za prvega slovenskega župana.

Peter Grasselli se je rodil dne 28. junija 1841 v Kranju, kjer je bil njegov oče Andrej trgovec. Pravne studije je Peter Grasselli dovršil v Gradcu in se je leta 1865 poročil v Kranju z Marijo roj. Krisperjevo. Peter Grasselli je vse svoje življenjsko delo posvetil razvoju in osamosvojitvi Ljubljane. Trda je bila borba, ko je v družbi s tedanjimi voditelji slovenstva: Poklukarjem, Murnikom, Bleiweisom, Svetcem, Klunom, Sukljetom, Višnjakom, dr. Kersnikom, Vošnjakom in drugimi bojeval težak boj pod izrazito nemško zagrebnimi avstrijskimi vladami. Dva uspeha sta

bila pod nekoliko milejšo Taaffejevo vlado za slovenstvo tedaj posebno razveseljiva. Prvič je bil imenovan za deželnega predsednika Kranjske goristi rojak Winkler in ob njegovi podpori ter ob narodni zavesti večine ljubljanskega meščanstva je bil izvoljen za mestnega župana leta 1882 Peter Grasselli. Odločno narodno prepričanje in pa njegova nesebičnost sta se Slovincem toliko prikupili, da ga je Ljubljana poslala v parlament na Dunaj, kjer je imel odlično vlogo v Hohenwartovem klubu, več volilnih dob pa je bil deželni poslanec, namestnik deželnega glavarja in tudi deželni odbornik. Čeprav je bil Slovenec, mu je že cesar Franc Jožef podelil več odlikovanj, med drugim tudi viteštvo, pa tudi vladar novo nastale Jugoslavije je priznal njegove zasluge za narodno delo, kralj Aleksander ga je odlikoval z redom sv. Save II. in III. reda ter z redom Jugoslovanske krone III. reda.

Važno je tudi kulturno in družabno delo Petra Grassellija v njegovi mladosti. Bil je soustanovitelj Glasbene Matice in večkratni predsednik Slovenske Matice. Bil je pisatelj, prevajalec in urednik. Urejeval in izdal je tednik »Triglav« ter sodeloval pri vsem slovenskem časopisju. S pevcem Nolljem je napisal in prevedel več dram in veseloiger, ki so izšle v »Talij«. Z Nolljem sta nastopala kot glavna igralca pri prvih slovenskih predstavah v ljubljanski čitalnici. Peter Grasselli je bil junaški ljubimec.

Po potresu 1895 se je odpovedal časti ljubljanskega župana in nadaljnji politični karijeri, prevzel pa je vodstvo mestne užitnine, ki jo je vodil do leta 1922. Še prav na visoki leta se je stalno zanimal za politiko, napredek narodne zavesti in blagostanja, ter zasledoval vsak količjak pomemben javni dogodek. Svoje otroke je vzgojil v odlično narodnem duhu. Od njegovih otrok je sin dr. Mirko višji drž. tožilec v Ljubljani, Leon banški svetnik, najmlajša hčerka Anica na živi na Dunaju.

Z osebo Petra Grassellija je odšla v večnost važna priča preživetih dob pred narodnim osvoboženjem. Njegove zasluge so za slovenski narod in za slovenstvo Ljubljane zgodovinske in zato žalnično ob njegovi krsti vsi Slovenci. Mesto Ljubljana bo njegov spomin počastila s tem, da bo njegovo truplo jutri dopoldne počivalo na mrtvaškem odru na magistratu, odkoder bo jutri ob pol 3 popoldne pogreb na pokopališču k Sv. Križu.

Žalujemo sorodnikom naše iskreno sožalje. Pokojniku naj svet večna luč in naj uživa v večnosti plačilo za vse zasluge, ki si jih je pridobil v življenju za svoj narod!

Čevljarji proti inozemski konkurenci

Ljubljana, 17. nov.

Jesen in začetek zime je redno začetek sezone za čevljarje. Žal pa naši čevljarji lelo pričetka te sezone ne morejo biti veseli, zakaj prav v njihovi stroki se je zadnje čase silno razmahnila konkurenca inozemskih tvisniških izdelkov, ki s svojimi cenami skoraj onemogoča prodajo domačih obrtnih izdelkov. Obupno stanje čevljarje obrti je privedlo do današnjega protestnega shoda, ki je bil v Delavski zbornici.

Dvorana Delavske zbornice je bila nabito polna ljubljanskih in podeželskih čevljarjev. Shod je otvoril predsednik ljubljanskih čevljarjev Jernej Perdan, ki je pozdravil zastopnike raznih stanovskih korporacij ter vse zborovalce. Povod današnjemu protestnemu shodu je ostra konkurenca Bat' čevljarjskim mojstrom, posebno pa še namera, da ta tvrdka odpre novi podružnici v Mostah in v Šiški. Čevljarji so proti temu sicer protestirali, toda oblasti so odgovorile, da so pravno proti nameri brez moči. V znak protesta so bile danes vse čevljarje prodajalne in delavnice zaprte.

Drugi govornik Kristjan je opisal desetletno borbo čevljarjev proti Bat'ji, ki pa je bila brezuspešna. Čevljarjski stan zahteva, da se Bat'ji prepove ustanavljanje popravilnic. Javnost ne sme dopustiti, da bi več desetletno družin bilo zaradi ene same industrije ob obstoj.

Govorili so nato še drugi govorniki, med drugimi tudi tajnik zbornice za TOI dr. Pretnar, ki je poudarjal potrebo, naj domači trgovci, industriji in obrtniki složno nastopijo proti Bat'ji

ter zahtevajo proti tej konkurenci enake odredbe, kakor jih je uporabila Nemčija in druge države. Več govornikov je opozarjalo na velike davke, ki jih morajo nositi čevljarji obrtniki.

V imenu domače industrije je ravnatelj tovarne »Peko« Kuster iz Trčica zahteval zakon za maksimiranje proizvodnje čevljev v posameznih tovarnah kakor ga ima že Poljska.

Govorili so še zastopniki posameznih podeželskih okrožij, ki so opisali obupne razmere, v katerih žive tamkajšnji čevljarji. Določena je bila tudi deputacija, ki odide na bansko upravo ter tam tolmači želje čevljarjev. Sprejeta je bila tudi ostra resolucija, naperjena proti inozemski konkurenci.

Kaj bo danes?

Drama: »Praznik cvetočih čerešenj«. Premijera. Izven.

Opera: »Tosca«. Gostujeta gospa Zinka Kunčeva in g. Ivan Franci. Izven. Znižane cene.

Kino Kodoljevo: Ob 8: »Ljubezen v troje« (Georg Aleksander) in »Tom se maščuje« (Tom Mix).

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

★

© Veseloigra »Roksic na odru Rokodelskega doma. Veseloigra »Roksic je zelo priljubljena našemu občinstvu. Po prvi uprizoritvi v Rokodelskem domu si je pridobila zopet toliko prijateljev, da bo gotovo predstava, ki bo jutri v Rokodelskem domu, razprodana. Zato prosimo, da si vsakdo oskrbi vstopnico v predprodaji, ali danes zvečer od 6—8, ali pa jutri dopoldne od 10—12 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica, št. 12. Pričetek predstave je jutri zvečer ob pol osmi uri.

Kulturni obzornik

Praznik cvetočih čerešenj

Nocoj bo v drami premiera svetovno znane Klabundove igre »Praznik cvetočih čerešenj«. Klabund si je pridobil ime vprav s predelavami kitajskih in japonskih motivov. Uspeh je zlasti s »Krogom skred«, ki je tudi nam znan. »Praznik cvetočih čerešenj« proslavlja zmago ljubezni do človeka nad ljubeznijo do domovine. Idejno globoko zasnovano

delo je tudi tehnično mojstrsko izvedeno. Prevod je napravil Fr. Albrecht, režijo Ciril Debevec. Sodelujejo: ge. Vida Juvanova, Šaričeva in Marija Vera ter gg.: Jan, Debevec, Gregorin, Skrbinek, Potokar, Plut in Sancin. Slika: med glavno skušnjo: Vida Juvanova in Jan. Ob strani rež. Debevec.

Spomin na stari Ptuj

Za 40letnico ptujskega Muzejskega društva, ki je v obdobju 40 let ogromno storilo za raziskovanje starega Poetovija in ustanovilo svoj lastni muzej, v katerem so zbrani premožni arheološki in ke-snejši spomini, je posvečen zadnji zvezek »Časopisa za zgodovino in narodopisje« izključno (z ilustracijami vred) razpravam o mestu Ptuj, posebej pa »Muzejskemu društvu v Ptuj« in Viktorju Skrabarju, neumornemu raziskovalcu Poetovija.

Razprave so prispevali naši odlični znanstveniki, kakor prof. dr. Matija Murko, ki je v »Spominih na Ptuj« napisal nekaj zanimivih utrinkov iz svojega dijaškega in ke-snejšega življenja, posebno v zvezi z nekaterimi znanimi znanstveniki. Murko se vrača v svojo mladost s svežimi spomini, ki oživljajo ptujsko narodno in kulturno preteklost 70 in 80 let. — Franjo Baš obravnava v izčrpnih razpravi »Historično geografski razvoj Ptuja« in sicer iz predimne dobe do današnjih dni. Isti avtor prispeva tudi »Bibliografijo o Ptuj«. Dasiravno pa je ta vestno zbrana, ni praktično urejena. Abecedni red avtorjev ne nudi hitre pomoči pri iskanju snovi iz raznih dob. Boljša bi bila razdelba po dobah in snovi in na koncu bi sledil abecedni red avtorjev. — J. Kelemina je razložil izraz »Hajdina« iz znanih zapiskov, ki izhaja iz davne preteklosti. — Dr. Balduin Šaria razpravlja o »Novih raziskavanjih po stari Poetoviji« in sicer na prostoru dominikanskega samostana, nekdanjega Vojašniškega trga, in Mitrovske svetišča na Vurbergu pri Ptuj. — Mihovil Abramčič obravnava v »Opazkah o nekem apomenicima starega Poetovija« nekatere predmete, našdene v območju starega Ptuja; tako tolmači novi rimski napis, ki je

Zračni napad na Ljubljano

Danes bomo ljubljane doživeli na zunanjo sliko zračnega napada na belo Ljubljano. V prvih popoldanskih urah bodo priletela nad mesto naša vojna letala in vse, kar bo sedilo, bo podajalo verno sliko dogodkov, ki bi se razvijali ob resničnem napadu. Nihče naj ne misli, da so te vaje nepotrebne, prav tako tudi ne, da so samo zato, da razburjajo mirne meščane in jih motijo pri njihovem delu. Nihče naj jih ne jemlje za kakršnokoli slabo znamenje, ampak vsak naj se zaveda, da so take vaje potrebne in vzgojne. Kako malo ljudi ve, kako naj se obnašajo v slučaju pravega napada. Malokomu je znano, da je na razpolago tudi primerna obramba in prva pomoč. In v ta namen, da se preizkusijo vse tiste moči, ki naj bi v resnem slučaju pomagale in reševale, so potrebne take vaje. Ljudstvo se bo moglo samo prepričati, da sme zaupati obrambnim in varovalnim organizacijam, ob vaji sami pa naj vsak misli: Poskusil se bom obnašati tako, kakor če bi šlo zares. Današnja vaja ne bo ostala zadnja. In če so po drugih državah podobne vaje civilnemu prebivalstvu resna in poučna zadeva, potem naj bodo tudi nam. Držimo se zato navodil, ki jih je objavil »Slovenec« že v četrtak.

★

© Redna akademska služba božja pri oo. frančiškanih se bo pričela jutri. Ob 11 kratek nagovor, nato sv. maša.

© Mohorjani, ki so naročili knjige pri Ljudski knjižnici na Miklošičevi cesti, jih dobe danes od 8 do 12 in 2 do 6. Poštna stanje 3 Din.

© Pretakanje mleka po ljubljanskih ulicah. Pretakanje mleka po ulicah je iz higienskih ozirov najstrožje prepovedano. Kljub visokim kaznim še vedno nekatere mlekarice pretakajo po cestah mleko

Mariborske vesti:

Modernizacija mestne klavnice

Pred tridesetimi leti je spadala mariborska mestna klavnica med najmoderneše tovrstne institucije ter je služila marsikateri slični zgradbi za zgled. Od tega pa je poteklo sedaj že dokaj časa, ko se v mariborski klavnici ni ničesar izpremenilo ter je že zastarela. Druga mesta so nas z modernimi napravami za klanje živine daleč prehitela. Med temi omenjamo samo način klanja, ki se opravlja drugod z modernimi električnimi aparati, s katerimi se pred klanjem živina omami, dočim vidimo pri nas še vedno, da razbijajo vajenci s sekirami po glavah govedi, v klavnici za drobnico pa niso redki slučaj, da dirajo okrog svinje s smrtno rano na vratu te rase zgrudijo v kakem

kotu šele, ko jim je odtekla kri. Proti dosedanjemu načinu klanja so nastopili že sami mesarji ter zahtevali v posebni vlogi na mestno občino, da se uvedejo tudi pri nas aparati za omamljanje živine. V kratkem se obeta tudi v tem oziru napredek klavnice. V načrtu je nakup električnega aparata, s katerim se bo omamljala drobnica (svinje, teleta in ovce) pred klanjem in sicer na ta način, da se jim spusti električen tok 3000 voltne napetosti skozi telo. Aparat sliči velikim izoliranim kleščam, s katerimi se dotakne klavec glave živali, ki jo tok bliskovito omami. Potrebno bi bilo še nekaj sličnega nabaviti tudi za klanje govedi.

□ 15. obletnica! Danes, v soboto ob pol 19 zbirališče korporacij in društev (reditelj g. Franjo Luknar): Državna cesta-Pokojniški zavod: Zastopniki oblasti, Zveza Maistrovih borcev, Ipavčeva župa, dobrovoljci, rezervni častniki. — Dvorakova ulica: Narodna obramba (viteške čete), streljaške družine, lovsko društvo, aeroklub. — Vrlovskova ulica: Jadranska Straža, Nanos, CMD, Jugoslovanska matica in druga kulturna društva. — Tržaška cesta: gasilske čete. — Jadranska ulica: Obrtna društva, narodni železničarji, postarji in druge strokovne organizacije. — Godbe naj se javijo pred Pokojniškim zavodom reditelju sprejeda. — Kolesarsko društvo Petun in druga kolesarska društva se zbirajo na vzhodni strani Kralja Petra trga, avtoklub, motoklub Ruška cesta. — Jutri, v nedeljo, 19. t. m. ob pol 9 (reditelj g. Julij Gustin) zbirališče društev in korporacij na Glavnem trgu, kjer bodo reditelji odkazali posameznim društvom prostore.

□ Nevarno je zbolel g. Ivan Vogrin, župnik pri Sv. Barbari v Haložah, sedaj stanujoč v Mariboru. Sobratom se priporoča v molitve.

□ Prisrčen poslovilni večer so priredili naši mlajši juristi štirim tovarišem, ki so te dni v zli slovo od Maribora in sicer dr. Leonu Berlicu, ki odhaja k okrajnemu sodišču v Konjice, dr. A. Smajdu, ki se je podal v Kranj, Maksu Asiču, ki je premeščen k Sv. Lenartu v Slov. goricih in I. Purbu, ki se je podal na svoje novo službeno mesto v Ormož.

□ Zetev smrti. V Koroševi ulici 33 je umrla v lepi starosti 76 let upokojena učiteljica Ivana Vadenou. Pogreb bo danes ob 15 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. — Nenadne in nepričakovane smrti je umrl šolski upravitelj v Svedini Josip Berce v najlepši moški dobi. Na potu domov, ko se je vračal iz Maribora, ga je zadela kap in je bil na mestu mrtve. Bil je blagega značaja, po rodu

Primorec, ki je moral zapustiti svojo ožjo domovino. Dober vzgojitelj, vzoren mož in oče. K zadnjemu počitku ga bodo spremlili v nedeljo ob 8 dopoldne na svečeno farno pokopališče. — V splošni bolnišnici je umrl v zreli moški dobi 40 let znani mariborski ugledni trgovec Josip Videmšek. Pogreb bo danes ob tričetrti na 16 na mestno pokopališče. — V 66. letu starosti je šla v večnost Jožeta Robaš, železničarjeva soproga. Pokopali jo bodo jutri, v nedeljo ob pol 15 na magdalenskem pokopališču. Rajnikom večni mir in pokoj! Žalujemo iskreno sožalje!

□ Auer Anka je preselila trgovino klobukov v hišo slikarja Lorberja, Vetrinjska ulica 5. Se priporoča!

□ Krasen umetniški lovski koledar za 1934 se dobi v tukajšnjih trgovinah s knjigami in papirjem. Izdaja: Leykam v Gradcu. Cena 22 Din. Izdelava je izredno okusna in umetniška.

□ Strahovalci Slovenskih gor. Mali senat rukašnega okrožnega sodišča je sodil včeraj strahovalce Slovenskih gor: Jakova Zvera in njegove tovariše, ki so v teku nekaj mesecev izvršili nič manj kot 14 večjih vlovov in tatvin ter napravili ljudem preko 35.000 Din škodo. Zver je šel pred kratkim pobežnil iz prisilne delavnice ter si takoj, ko je prišel na svobodo, poiskal primerno družbo. Zbral so se Zver, delavec Josip Vuk, viničarski sin Alojz Bauman, oba že večkrat radi tatvin predkaznovana, dalje Martin Krajnc in njegov soime-nik Franc Krajnc. Družba je delala mnogo preglavice orožnikom, dokler jih niso polovili. Sodišče je obsodilo Zvera na 3 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic, Vuka na 3 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic ter na pridržek po prestani kazni. Bauman na 1 leto strogega zapor, Martina Krajnc na 6 mesecev strogega zapor ter Krajnc na 6 mesecev strogega zapor, pogojno na 3 leta.

bil v juniju najden, model za pogače, skulpture in reliefe v ptujskih mitreji itd. — Milko K o s pri-speva v razpravi »K postanku ogrske meje med Dravo in Rabo« zanimive podatke o kolonizaciji štajersko-ogrskme meje med Dravo in Rabo, ki se je začela po opustitvi madjarskih pustošenj. — Fr. Ilešič razvija »Etimologijo imena reke Pesnice« in najde nekaj podobnih imen na Poljskem (Pisnica). — Hinko Družovč razpravlja o krajev-nem izvoru dveh pergamentov s koralnimi notami, ki sta najstarejša glasbena spomina slovenske štajerske. — Konservator Fran Stele je prispeval dve razpravi, izmed katerih je zlasti pomembna in temeljita »K stavbni zgodovini dominikanskega samostana v Ptuj«, druga pa je: »Umetnostna zgodovina v Ptuj« po vojni. — Dr. Al. Remec je razgrnil mnogo zgodovinskih podatkov o prezidavi minoritske cerkve in samostana v Ptuj ob koncu 17. stoletja. — Zanimiva je pesnitev Jurija Hauptmančiča o kuži, ki je razsajala 17. stol. v Ptuj; to je iz latinščine prevedel Anton Sovre. — Dr. Fran Kovčič piše o zgodov. možnostih, da bi postal Ptuj škofijski sedež, kakor je bil za rimske vlade. — Janko Glaser poroča o prvih ptujskih tiskih: Viktor Skrabar je prispeval življenjepis in dela Simona Povodna, velikega raziskovalca ptujskih starin, a Fr. Kotnik ptujskega kronista, patra Ludovika Pečka. Končno je pokazal Anton Oven vpliv Ptuja na umetniško delo Ksaverja Meška.

Tako nudi ta zvezek »Časopisa za zgodovino in narodopisje« v resnici bogat pogled v pretekli in današnji Ptuj, katerega pa še poveča izbor krasnih ilustracij, ki so knjigi dodane.

Mariborska gledališča: XYZ

V tej Klabundovi trojeanki se obdeluje polje trikotna: grofica Y, grof Z in tiisti nesrečni X, ki ee je najprej na prebrisani način vsilil ter uveljavil kot grof Z, bil potem razkrinkan kot goljuf, se zadovolji z vlogo pokornega sluga pri Y in Z ter si nazadnje pribori kot pravi ljubljane mesto v tem čudovitem trikotu, ki se ob zaključku tretjega de-

janja konkretno zlokljuje. Y — X — Z. So pri Klabundu stvari, ki so onstran vprašanja sprejemljivosti ali nesprejemljivosti. Igra je izvirno zasnovana ter prirejena. Videli smo jo v Mariboru že ob zaključku predlanske sezone, ko smo imeli v gosteh Boženo Kraljevo, Dujsina in Grkovića. Bil je lep večer v našem gledališču. Pa tudi v sredo zvečer so nam mladi, nadarjeni ljudje od dram-lekega krožka zveze mladih izobražencev pripravili lep, učinkovito in v vsakem oziru sprejemljivo igr. Vodstvo je bilo v rokah gledališke igralca Maksa Furijana, ki je uprizoril dal pečat zlitosti in kompaktnosti. Najmočnejša je bila igra v prvem in tretjem dejanju, dočim je bilo v drugem opaziti rahlo upehanost. Nesporne oderski talent skriva v sebi Branka Rasbergerjeva (Y); na nekaterih mestih v prvem in zadnjem dejanju ee je brezdvomno uspešna nad običajno diletantsko stopnjo ter zbu-jala vtis preizkusnega gledališke igralca. Tudi Butolen (X) je talent in ee je zlasti v prvem dejanju učinkovito razmahnil. Bil pa je precej močnejši ob koncu sezone 1933 kot Oskar v »Strahovih« kakor kot X v tej Klabundovi trojeanki. Bilo bi treba še nekaj poizkusov, da bi bilo videti, v kateri smeri lahko najuspešneje usmerja svoj oderski talent. Pa tudi Tone Starec (Z) in Florjantič (sluga) sta z dobro pretehtano igro uspešno sodelovala pri tej predstavi, ki je zgovorno pričala o resnih umetniških prizadevanjih za oder sposobne mladine.

★

Naši dramski igralci bodo pokazali višek po-zrtnovalnosti za procvit slovenskega Narodnega gledališča, ko bodo v nedeljo prvič, kar obstoja slovensko gledališče, v enem dnevu trikrat nastopili in sicer: ob treh popoldne bodo vprizorili v drami veseloigro »Okence«, v operi burko »Turške kumare«, zvečer ob 20 pa zopet v drami Šavovo »Sveto Ivan«. To je za tako majhen zbor dram-skih igralcev, kakor je naš, edinstven primer maj-ljivosti, zmnožnosti in poztvornosti.

Tam za turškim gričem

Paberki s poti v Ankaro

Na bolgarskih tleh.

Tudi prijetnih stvari se človek naveliča, ako jih je preveč. Tako je bilo z našim potovanjem. Saj ni ravno neprijetno potovati v prvem razredu brzega ali ekspresnega vlaka — s sladko zavestjo, da se voziš zastonj. Toda, kar je preveč, je preveč! Pomislite: iz Ljubljane v Beograd 11 ur, od tam do Sofije 13 ur, iz Sofije do Carigrada celih 23 ur in do Ankare še 16 ur! In nazaj ravno toliko. Tu so seveda vsi te urarke obvezne ure zamud, s katerimi moraš računati takoj, ko se posloviš od Caribroda in pa neznansko dolgo čakanje na bolgarskih, grških in turških obmejnih postajah. Clo-

carje, mejaše. V obmejnem ozemlju smo. V daljavi se na gorskem pobočju blesti ogromna črka B. Tam je bolgarska meja. Se petnajst, dvajset kilometrov se vozimo in v Svilengradu, obmejni bolgarski postaji obstojimo.

Prijeto presneti vsakega potnika prehod iz Turčije, oziroma Grčije v Bolgarijo. Tam je zemlja strašno zanemarjena. Redkokje vidiš površno obdelano polje. Povsod grmovje in divja pušča. Kot bi odrezal, izgine vse to, ko prestopiš bolgarsko mejo. Zdi se ti, kot bi prišel v skrbno obdelan vrt. Vsaka ped zemlje je naravnost vrtnarsko izkoriščena in obdelana. Vozimo se po najbogatejšem delu Bolgarije, po rodovitni dolini reke Marice, ki nas dolge ure zvesto spremlja. Narava se sicer že pripravlja na zimsko spanje, vendar je vse še tako bujno in lepo, da se ti nehote izvije klic: kako lepo mora biti tu spomladi in v poletju!

Velik del ravnine pokrivajo vinogradi. Kmetje so v trgatvi. Dolge vrste deklek prepevajo in vriskejajo obirajo bogato obložene trse. Previdno je treba trgati, kajti grozdje ne bo šlo v prešo, ampak na inozemske sadne trge. Okrog 2500 vagonov grozdja so letos Bolgari izvozili! Kdaj bodo naši vinogradniki prišli do spoznanja, da je bolje prodajati sladko grozdje kot kislo vino? Med vinogradi se vrste obširne ploskve, obsajene s tobakom. Glavno obiranje tobaka je končano. Ljudje suše tobak, obsejen v dolge vence, okrog svojih domov. Na polju samevajo gola stebelca s par listi in semenskimi glavami. Vinogradi in tobačne nasade pogosto presekajo obširni, skrbno negovani rožni nasadi. Tudi ti so že dali gospodarjem svoje dehteče cvetove in njih plemeniti sok: rožno olje. Rožni grmičji žalostni samevajo. Le tu in tam gleda izmed rumenkastih listov zaostala cvečna glavica, kakor bi se s strahom ozirala na zasnežene vrhove Balkana, odkoder bo kmalu zapihala ledena burja in zamoril nežni cvet. Robovi in meje, koder bi človek pričakoval ničredno grmovje, so zasajeni s murvami, ki dajejo hrano sviloprejkam. Okolice mest so odede z morjem krizantem. Da, Bolgari so vrtnarji, ki na celim svetu nimajo konkurence.

Središče te krasne pokrajine je Plovdiv, starodavni Philippopolis. Ze od daleč nas pozdravlja s svojih strmih gričev. Stotisoč prebivalcev ima v svojem okrilju. Je važno železniško križišče in industrijsko središče. Radi bi si bili bolj natančno ogledali mesto, toda čas in suhe denarnice nam niso dovolile. Opazovali smo le življenje okrog kolodvora. Ena slika nam bo ostala dolgo v spominu: slovo armenskega katoliškega škofa od svojih vernikov. V Plovdivu in okolici živi 6000 katoliških Armencev, ki so se rešili strašnega turškega klanja in uživajo sedaj na sicer gostoljubnih bolgarskih tleh grenek kruh beguncev. Tu imajo svojo cerkveno občino, svoje šole, svoja društva. Vse sočustvuje z nesrečniki. Ravno one dni jih je obiskal njihov škof-mučnik. Stotine jih je prišlo na kolodvor, da se poslovijo od častiljivega stareca. Vse se gnete okrog svojega pastirja in mu poljubljajo roko. In ko se vlak premakne in sivi nadpastir dvigne roko v blagoslov, zajoka vsa osirotela čreda, ki nima doma in domovine. In spomnili smo se sulic na Kemalovi zastavi: nacionalizem, laicizem.

Večer se bliža. Vozimo se po ozki dolini strmo navzgor. Okolica je polna toplih zdravilnih vrele. Ob izvirkih nastajajo moderna kopališča. Vedno nove stavbe rastejo iz tal. Vlak dirja po dolgem klancu navzdol. Na ravnini smo, ki jo v ozadju obrobja morje luči — Sofija, bolgarska prestolnica.

Bolgarske kmetice

vek postane nervozen. Razdraži ga sprevodnik, ki povpraša po vozovnicah, razjezi ga potnik, ki zvedavo pošili v kupe. Možgani ti otopo. Mora biti že kaj posebnega zunaj, da se ti zljubi odpreti okno in opazovati pokrajino, življenje. Taka je bila približno naša družba, ko smo se po slovesu od Carigrada vozili proti bolgarski meji. Bila je noč. Vsak je dremal v svojem kotu in na nešteto načinov poskušal, kako bi iztegnil svoje kračje, da bi jih ne pomolil ravno svojemu sosedu pod nos.

Edrine — Odrin! Pozdravljeno staro gnezdo, pozdravljeno pozorišče hrabrih bojev za svobodo balkanskih narodov! Za nas pomeniš zopet kapljico bridkosti. Ti si Scila, bolgarski Svilengrad pa Karibda. Zopet bosta stisnila naše izsušene denarnice za par sto drahem, ki jih bo treba odšteti za preklicano grško progo. Naš kupe je izvolil mojo osebo, da uredi zadeve z Grki, oziroma s Francozi, ki so lastniki te proge. Pomemote zadnje lire iz žepov. Treba jih je spremeniti v drahme. To ti z nedopovedljivo ljubeznivostjo napravi Grk, lastnik beznice, ki se ji pravi Kolodvorska restavracija. Drobiža nima, le debel denar! Zamenjati moraš več ko rabiš. Kako zamenjati pri Grku, ni treba razlagati. Kupiš vozovnice. Ostane ti pest grškega papirja. Kaj češ z njim? Greš zopet h Grku in zamenjaš drugič — v bolgarske leve. Odril te je drugi! Naročiš čašico pristnega grškega konjaka. Poživi te, kot bi pozabal pest vitaminov. Za spomin še zavojček grških cigaret in steklenico vina. Dobro je grško vino; ni ga pokvarila še človeška zloba. Takega so menda srkali Homerjevi junaki. Ob taki kapljici bi človek kmalu doživel na lastni koži, kaj je mislil stari pevec, ko je svojim junakom prideval epitetom *olivoskastos* ali *zelenoplav*. Sicer pa, z bogom Homer in Grška, morda se vidimo drugič!

Vlak vozi po močvirni in zanemarjeni dolini reke Marice. Povsod vidiš žandarje, vojake, finan-

Kaj pravite?

Tam na Hreatskem trgu je bilo. Ljudje so postajali in opazovali delo na novi tramvajski progi. Na desni, proti Senti Petru več skupin po 4 delavci s krampi, ki so enakomerno pudili pod tračnice in drobili gramoz. »Ljudje...!« zovpije eden, ko se je s krampom po blatnih četljihi. «... Ti ove krampove Tevje...!« zarohni drugi, ki mu je kramp obitljal pod tračnico in je prišel iz takta. Sree ti zaigra veselja. Domačini so, ki so v težkih tasih brezposelnosti našli dela, zaslužka in kruha. Zopet je vse pomirjeno in izračunano. Tik, tek, tak, tok, pada orodje tečakov in kopljne kruh.

Na levi, v Jegličevi ulici, postajajo lestve ob nove vodne droge in spenjajo nove vodne žice za električni tok. »Longan's die Later oba!« slišimo v pravem prekkaravanškem narečju. »Smajsn's a pisl solr ajne!«, poveljuje drugi. »Obr ciagn's doch, ciagn's doch, hom's ten goar ka frätond net!«, se hudeje tretji nad ljudmi, ki vlečejo žico in mrmarajo nekaj, kar je podobno krepki gorenjščini. Ti pa niso pri nas doma, prav gotovo ne! To so kvalificirani delavci, je odgovor radovednim gledavcem. Aha!

V teku dneva smo na to zvedeli, da si je firma, ki je prevzela tramvajška dela in jih menda tudi pomagala financirati, izgovorila v pogodbi, da bo pri elektrotehničnih poslih rabila tudi svoje lastne kvalificirane delavce iz — tujine.

Gospod urednik, povejte mi, kako je s to rečjo. Ali res trpimo pomanjkanje kvalificiranega in še visoko kvalificiranega elektrotehničnega osebja? To menda ne bo res, ko ste zadnjčje pisali, da je samo pri nas nad 50 inženjerjev brez službe. Zakaj pa potem naša nacionalna podjetja prislajajo na pogodbe, ki nam danes, danes prosim, gospod urednik, vsiljujejo tuje delavce. Kako imenujemo početje onih, ki kupne pogodbe izstavlja jo tuji vulutij? Če bi bili mi dosledni, bi tuja podjetja danes, danes prosim, gospod urednik, s hvaležnim srcem sprejela naša naročila in bi hvaležno sprejela naše kvalificirane delavce, ki bi bili tudi hvaležni.

Ce pa nimam prav, me pa podučite. Saj bom razumel! Da naj domačin vrti le kramp tudi na svojih tleh!

Jesenice

Pevsko in glasbeno društvo »Aljaž« priredi v nedeljo ob 8 zvečer na odru Krekovega doma Schubert-Bertejevo opereto v treh dejanjih »Pri treh mladencih«. Hanerl poje gđ. Savinškova, Schubertova pa g. L. Noč. Prireditelj obeta velik uspeh mladega glasbenega društva.

V teku zadnjih dni je na Jesenicah zapadlo toliko snega, da so tovarniški delavci, ki stanujejo v bližini in daljni okolici (nekateri prihajajo po več kot 15 km daleč) le s težavo ob pravem času prihajali na delo. Snežni plug, ki je v stalni pripravljenosti poleg cestarske hiše, nemoteno sameva tam pod onimi kozolcem, mesto da bi preoral sneg ter tako omogočil delavstvu, da bi moglo z manjšim naporom do svojih službenih mest.

Eksplozije. V sredo dopoldne je v tovarni eksploziral kotel-zbiralec za kisik. Pri tem je v livarni napravili precej škode ter razbilo več okna. Človeških žrtev pa hvala Bogu ni bilo.

Koledar

Sobota, 18. novembra: Odon, opat; Roman, mučenec.

70 let Smoletove Minke

Danes obhaja Minka Smole, priznana instruktorka in vzgojiteljica v Skofji Loki, svojo sedemdesetletnico. Večji del svojega življenja je posvetila moški mladini iz Skofje Loke in njene okolice. Vsak dan med šolskim letom prihaja v njeno stanovanje nad Plantaričevo kavarno po trideset do štiri deset dečkov, da se pri njej uče. Ona pa jih pri učenju nadzira ter jim pomaga, jih pohvali ali pokara, kakor pač kdo zasluži. Izmed mlajših skofje-loških mož in fantov jih je malo, ki bi ne bili vsaj par let deležni njenih instrukcij. Nekateri izmed njih so že duhovniki, profesorji, razni uradniki ali pa zavzemajo druga važna in odlična mesta. Vsi se še radi spominjajo, kako so se hodili k »Smoletovi trajli« učit; nekateri jo v znak hvaležnosti še tuptam obiščejo ali pa ji kaj pišejo. In ona

tudi zasluži, da so ji hvaležni, saj se z veliko ljubeznijo žrtvuje za svoje dečke. Vzreja jih v krščanskem duhu ter moli z njimi skupno, kadar pokliče zvon k molitvi. Glede izobrazbe ne zaostaja za drugimi loškimi damami, saj obvlada poleg slovenščine še več drugih jezikov in tudi v glasbi je dobro izveščana. Čeprav je glede življenjskih potrebščin navezana le na dobrotljivost božje Providnosti, vendar ima še vedno kak milodar za vse tiste siromake, ki potrka na njena vrata. Njena prijaznost in njena skromnost sta ji pridobili splošno spoštovanje pri loških prebivalcih. Za svoje nad 40 letno izobraževalno in vzgojno delovanje ni dobila do sedaj nobenega javnega priznanja, niti ji ni zagotovljena kaka pokojnina. Zato pa ji ob njeni sedemdesetletnici želimo, naj ji ljubi Bog poplača vsa njena dobra in plemenita dela s tem, da jo ohrani še tudi naprej čilo, svežo in zadovoljno ter ji po končanem življenjskem trudu podeli pokojnino v nebesih. M. T.

Novi grobovi

† V Stražišču pri Kranju je nenadoma umrl g. Jakob Bajželj, posestnik in trgovec. Pogreb bo danes ob pol 4 popoldne na farno pokopališče v Šmartnem. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše globoko sožalje!

† Na Viču je umrl večeraj ponoči poštni uradnik g. Svetliči Ivan, dober prijatelj našega lista. Zalušča ženo in tri neposkrbljene otroke. Pogreb bo danes ob pol štiri popoldne. Blag mu spomin — žalujočim naše sožalje!

Ostale vesti

— Župnim uradom lavantinske škofije. Zadnjič ste prejeli neko pošiljalec, kjer je manjkala frankirana kuverta za odgovor. Vsem, ki bodo poslali sporočila, bomo poštnino povrnili. Uprava Slov. gospodarja.

— Polovična vožnja k mariborskim slavnostim ob 15. obletnici osvoboditve Maribora je dovoljena za čas inkluzivno od 18. do 24. novembra. Na odhodni postaji se kupi cela vozovnica, s katero se potem gostje brezplačno vračajo domov. Na odhodni postaji naj si potem dajo vozovnico potrditi s pečatom. Polovična vožnja je veljavna samo na področju dravske banovine.

— »CERNETOV POSLOVNI KOLEDAR, POSLOVNI ADRESAR JUGOSLAVIJE 1934.«

— Nesreča v gozdu. V ljubljansko bolnišnico so prepeljali 26letnega delavca Josipa Haceta iz Tunjice pri Kamniku. V četrtek dopoldne je sekal v drevje ter ga je pri delu oplazila veja in mu zlomila desno nogo.

— V Šibeniku so vse ulice pod vodo. V Šibeniku in okolici še daj časa dežuje, tako da so močno narasle reke in potoki ter preplavila bregove. Poškodovanih je mnogo cest in potov in tudi v Šibeniku samem so vse ulice pod vodo, ki vdira tudi v kleti. Dežuje pa še vedno.

— Pri pomanjkanju teka, nakislem pehanju, slabem želodcu, lenivi prebavi, zaprtju v črevih, vzdigovanju, motenju pri prebavi, izpuščajih, srbečici osvobodil naravna »Franz-Josef« grenčica telo vseh naravnih gnilobnih strupov. Ze stari mojstri zdravilstva so spoznali, da je »Franz-Josef« voda popolnoma zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

— 13letna nevesta. Te dni je bil v Beranah sklenjen redek zakon. Vzela sta se diplomirani dijak trgovske akademije Bogdan Djančič in Kosara Sajčič, ki je stara šele 13 let. Kosara je sirota in jo je vzgajal stric, ki je odklonil Djančiča, ko je prišel prosit za Kosarino roko, češ, da mu tako mlade ne more dati. Bogdan pa ni odnehal in naposled je tudi stric pristal na ženitev.

— Za liturgično gibanje, ki se je povsod v naših krajih začelo, je zelo primeren molitvenik »Red in pravilo maše — z vlogami«. Za vse nedelje in praznike leta so zdaj mašne molitve v skupnem molitveniku zbrane in v ličen ovitek povezane. Za vsakega vernika je to zelo primerna mašna knjižnica, ki jo lahko sam pri maši rabi in tako najbolj sledi liturgiji cerkve. Molitvenik se naroča v Misijonski pisarni v Ljubljani, Semeniška 2-II. Cena molitveniku je 20 Din, pri naročilu 10 izvodov skupaj se dobi 1 izvod povrh. — Istotam se dobe tudi nevezane vloge za posamezne nedelje in praznike po 25 par, pri naročilu najmanj 20 izvodov pa po 20 Din. Vsak pa si lahko še posebej nabavi drobno knjižico »Red in pravilo maše« brez vlog po zelo ugodni ceni po 2 Din in pri naročilu 20 izvodov po 1.50 Din.

— Pri motnjah prebave, želodčnih bolečinah, zgagi, slabosti, glavobolu, migljanju oči, razdraženih živcih, nespanju, oslabilosti, nevolji do dela povzroči naravna »Franz-Josefova« grenčica odprto telo in olajša krvni obtok.

— Avtorpodjetje Pečnikar naznanja, da je z 15. nov. vsled nefrekvence in slabih cest začasnó prenehalo z vožnjo na progi Ljubljana—Sušak, ter na progi Novavas—Stari trg—Igavas. Dalje je na progi Ljubljana—Grosuplje ukinjena vožnja z odhodom iz Grosuplja ob 13.45, ter z odhodom iz Ljubljane ob 18.00 zvečer.

— Ljubljanski reševalni avto je te dni izgubil neke blizu Slovenske Bistrice in Konje pločevinasto okroglo in ponikljano držalo za rezervno kolo. Za najditelja nima držalo nobene vrednosti, pač pa za reševalno postajo. Pošteni najditelj naj sporoči svoj naslov reševalni postaji v Ljubljani.

— Pri slabi prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščanju na koži, tvorbi uravnava »Franz-Josef« voda izborno toli važno delovanje črevesa.

Naznanila

© Služkinje! Obveščamo vse služkinje, da se prične poučni nemški tečaj za služkinje prihodnji četrtek, to je 23. t. m. ob pol 9 zvečer. Vršil se bo v »Služkinjskem domu«. Želimo, da se javijo vse dosejane učenke in vabijo se tudi nove. — Poseleka zveza.

Zadobrova-Sneberje. Na željo ljudstva se ponovi danes 18. nov. igra Martin Krpan ob 7 zvečer v gasilnem domu v Zadobrovi. — Gasilci.

Naše dijaštvo

J. K. a. d. »Danica« javlja, da bo njen redni semestralni občni zbor dne 20. nov. ob 14 v lokalu »Danice«, Vegova 8. Dnevni red običajen.

Cerkveni vestnik

Križanska moška in mladeniška kongregacija proslavi jutri v nedeljo svoj drugi družbeni praznik. V družbeni cerkvi križanskega reda, ki jo zbirajo ob šestih sv. maši z govorom in skupno obhajilo, zvečer ob 6 pa slovesen zaključek celodnevnega čestčenja. Prosimo polnoštevilno!

Cerkev M. B. v Križankah. Jutri, na praznik sv. Elizabete (redovna svetnica križniškega reda), celodnevno čestčenje presv. R. T. Po pridigi (hon. pol. 11) slovesna sv. maša. Izvaja se: Misna in (ob. B. M. V., zložil Jos. Gruber. Po gradualu: »Ego sum panis vivus«, zložil Iga. Hladnik; po ofertoriju: »Anima Christi sanctifica me«, zložil I. Schweitzer. Po maši: »Sv. Elizabeta kneginja«, zložil p. Hugolin Sattner.

Celje

© Vokalno instrumentalni koncert bo priredilo tudi letos na praznik narodnega Zedinjenja CPD. Pri koncertu bo sodelovalo okrog 90 pevcev in pevki ter 30 godbenikov.

B. Pušnik, Celje, Cankarjeva 4

ima v zalogi pletenine iz navadne do najfineše volne. — Naročila izvršuje po želji v 48 urah.

© Plinski bombni napad. V Celju se bo vršil poizkusni plinski bombni napad v sredo, dne 22. t. m. v času od 2 do 4 popoldne. Prihod bo naznanjal plat zvona v vseh cerkvah in piskanje tovarniških sirens skozi 5 minut. Plinski alarm bodo naznanjali zaporedni udarci na 3 zvonove in farni, evangelijski in cerkvi sv. Jožefa, najprej na veliki, nato na srednji in končno na mali zvon. Konec plinskega napada bo naznanjalo neprestano zvenenje po vseh cerkvah in pisk tovarniških sirens skozi 5 minute. Večera ob 2 popoldan so bili preizkušeni zvočni znaki za večjo v značnem napadu na Celje.

© Sport v nedeljo. V nedeljo ob pol 3 popoldne bo na Glaziji prvenstvena nogometna tekma med SK Jugoslavijo in SK Atletikom.

Pluj

Nagle smrti je umrl Jakob Horvat, posestnik v Mosteh pri Sv. Lovrencu v Slov. gor., star 84 let. Pokojni je bil znan in obče spoštovan posestnik in oče odvetaika dr. Antona Horvata v Ptuj. Blag mu spomin! Žalujočim naše sožalje!

Stanje posestnika Alojzija Ferka iz Drstelje, ki je — kakor smo poročali — dobil s sekiro smrtonosnevarne poškodbe na glavi, se je poslabšalo. Preiskovalni sodnik dr. Gorup se je radi tega moral podati v bolnišnico, da ranjenca zasliši. Napadalec je znan in se zasleduje.

Št. Vid nad Ljubljano

Dijaški dramski krožek v zavodu sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano vprižori v nedeljo, 19. novembra ob 4 popoldne dramatično legendo »Sv. Vid«. — V petih dejanjih se bo na zgledu mladega Vida pred vami razgrnilo življenje, boj in zmage prvih kristjanov. — Med odmorji igra dijaški orkester, ki ga vodi prof. M. Tomc. — Vstopnice bodo v predprodaji v soboto in nedeljo dopoldne v trafikih gđ. Ivanke Zakotnikove v Št. Vidu; pred igro pa v zavodu. Cene sedežev: 10 Din, 8 Din, 6 Din; stojšče: 3 Din. Vsi prijatelji zavoda ter gledališča, posebno pa še šentvidčani, najljubneje vabljeni!

Sport

Zadnja ligina tekma v Ljubljani

Jutri se srečata na igrišču Primorja belgrajska Jugoslavija in ASK Primorje.

Državno ligino tekmovanje se po malem zaključuje. V Beogradu nastopita BSK in Gradjanski, v Zagrebu Concordia in Hajduk, v Ljubljani pa Primorje in Jugoslavija. Nas zanjima predvsem tekma med našim reprezentantom in belgrajsko Jugoslavijo, ki bo brez dvoma ena najvažnejših tekem v zgodovini slovenskega nogometa. Na drugi strani bo pa to zadnja ligina tekma, ki jo bomo videli v Ljubljani v letošnjem državnem prvenstvu. Zato vlada za to srečanje izredno veliko zanimanje v vsej naši javnosti.

Upajmo, da v nedeljo ne bo odšlo sportno občinstvo razočarano z igrišča. Naši fantje pa naj dokažejo, da je to zadnja tekma samo v tej sezoni — drugo leto se bodo pa s podvojeno silo vrgli v borbo v novem državnem prvenstvu.

Čudno se nam zdi, da sodnik še sedaj ni določen, in to tembolj, ker se je običajno določil za take tekme že par dni prej. Pričakujemo pa, da bo poverjeno vodstvo te tekme sodniku, ki bo užival zaupanje obeh moštev.

Vstopnice se dobijo že v predprodaji in sicer v trgovini Baraga v nebotičniku in v trgovini Banjai na Miklošičevi cesti. Da ne bo v nedeljo prevelikega navala pri blagajni, se cenj. občinstvu priporoča, da si jih preskrbi že v predprodaji.

★

Tekma moštev za pokal SK Ilirije. Službeno. Ker je slabo vreme onemogočilo odigranje drugega kola v nedeljo 12. t. m., se igra isto v polnem obsegu v nedeljo 19. t. m. Igrajo ob pol 9 igrišče Ilirija Reka: Slovan, sodnik g. Kušar, služba g. Dorčec. Ob pol 11 igrišče Korotana Korotan: Grafika, sodnik g. Galič, služba g. Skalar. Tekma Ilirija 1: Ilirija 11 se igra v torek ob 15. Igra se v vsakem vremenu v kolikor drugače ne odloči službovati odbornik na licu mesta. Igrati je točno ob določenem času.

ASK Primorje (smučarska sekeja). Gimnastično-smučarska vaje se vrše odslej tudi ob nedeljah dopoldne od 10—12 v telovadnici na učiteljski, tako, da se vrši tečaj sedaj dvakrat tedensko in sicer ob četrčkih od pol 8—9 zvečer ter ob nedeljah od 10—12 dopoldne. Vsi udeleženci tečaja so opozarjajo, da se prične tečaj že z jutrišnji nedeljo. Seboj je prinesli — kakor običajno — primerno tel. obleko in tel. čevlje. Začetek točno ob 10. Novi člani se sprejemajo istotam.

SK Grafika. V nedeljo, dne 19. t. m. igra naša rezerva ob pol 11 pokalno tekmo z rezervno SK Korotana na Rakovniku. Postava moštva bo jutri v časopisih.

★

Protest Švice proti Romuniji, ki ga je — kakor smo že poročali — vložila švicarska nogometna zveza na FIFA v zadevi odigranja izločilne tekme za svetovno prvenstvo, je dvignil v švicarski žurnalistiki precej prahu. Značilno je, da je celo švicarski tisk proti svoji nogometni zvezi, češ, bolj »nobe« bi bilo, če bi vložila protest pred tekmo, in ne šele potem, ko ni dosegla zaželenega uspeha. Pritožba je vložena radi igralca Baratkya, ki po tozadevnih pravilih še ne bi smel igrati za Romunijo, ker je še lansko leto igral v madjarski reprezentanci.

Se vedno plavajo. V Kraljevem Gradcu (Čal. republika) so se vršile pred kratkim nacionalne plavalne tekme, pri katerih je bilo postavljenih več novih čl. rekordov in pri katerih so bili doseženi naslednji rezultati: 200 m prosto, dame: Freund 2:55.6; stafeta 3×100 m: P. T. E. Bratislava 3:45.6; 100 m prosto dame: Macenauer 1:23.9; 100 m prsno gospodje: Rbrer 1:19.6, nov čl. rekord; 400 m prosto gospodje: Getreuer 5:28.2; 200 m prsno dame: Hanke 3:17.9, nov čl. rekord; 100 m hrbtno dame: Freund 1:26.6, nov čl. rekord; 100 m prosto gospodje: dr. Steiner 1:01.4, izenačen čl. rekord. V waterpolu je premagal Hagibov—Brno z 5:0. Sparta—Brno 14:0, Hagibov—Č. P. K 5:3.

Kaj bi počel z glavnim dobitkom?

Osem odkritosrčnih angleških odgovorov na gornje vprašanje

Oni dan smo v »Slovenec« videli sliko družine francoskega brivca, ki je od veselja, da je zadel glavni dobitek, vsem obiskovalkam njegovega lokala tisti dan brezplačno napravil trajne kodre. To gotovo ni veliko, zato poslušajmo, kaj so na gornje vprašanje velikega angleškega lista odgovorili njegovi naročniki.

1. Neka žena piše: Razume se, da bi me tak dogodek spravil v največjo ekstazo, a ne za dolgo. Privajena sem namreč mirnemu življenju v samotni, sama zase. Ko pa bi zadela glavni dobitek, bi me nadlegovali predvsem fotografi, reporterji, prihajali bi siromaki, oglašali bi se razni zavodi, oddaljeni ali celo samo namišljeni sorodniki. Od vsepovsod bi dobivala pisane prošnje za posojila, gojufi bi skušali izvabiti iz mene čim več močve in tudi ženitbenih ponudb ne bi manjkalo. Postala bi nemirna in nezaupljiva in končno pričela morda celo vseprek sovražiti. Domisljala bi si, da vsak človek, katerega bi srečala, hlepi samo po mojem denarju. Niti resnično pomoči potrebnim ne bi verovala in ponoči bi se bala tatov. Tako bi premoženju sledilo prokletstvo, moje življenje bi postalo nezno in da bi v meni zopet zavlada mir, bi ves denar podarila domu za bolne in siromašne služkinje. Bila bi zopet uboga, toda — srečna.

2. Drugi pravi takole: Prvo, kar bi storil, ko bi zadel glavni dobitek, bi bilo, da bi zbral vse svoje tovariše, prijatelje in druge, jih primerno oborožil, s posebnim vlakom prepeljal v London, nakar bi naskočili spodnjo zbornico. Vse državne poslane in lanuhe bi pometali ven in jih pretepli, nakar bi sedli na njihova mesta. Nato bi se pričelo. Ukinili bi vse zakone, ki favorizirajo veleposestnike in lorde, znižali bi davek na pivo in razne potrebnosti, katere potrebuje delovno ljudstvo. Razveljavil bi zakon o ženski volivni pravici, možem bi dovolil, da smejo lenobne žene priganjati k delavnosti, prepovedal bi, da bi se tašče smeje vmešavati v družinske zadeve. Denar za šolstvo bi se ne smel več nesmiselno razmetavati kakor se to dela dandanes s tem, da se šolska mladina uči brezkoristnih stvari, katerih nikdar v življenju ne potrebuje. Nato bi se umaknil ter živel v miru, seveda: vedno kanon poleg sebe.

3. Tretji takole misli: Nekje vzhodno Bornea je majhen otok, na katerem se v morskem vetru zibljejo palme. Ako bi zadel glavni dobitek, bi kupil ta otok ter pod strokovnjaskim vodstvom naselil tam toliko zapuščenih in zanemarenih otrok, kolikor bi mi bilo mogoče. Pol leta bivanja na tem otoku bi otrokom vrnilo zdravje, imeli bi zadosti hrane, mnogo solca in bili bi brez vsakih skrbi. Po šestih mesecih bi jih zamenjal z drugimi. Kaj bi imel od tega? Srčno zadovoljnost, da sem vsaj za nekaj časa otrokom dal vse, česar si otroška duša sploh more želeli.

4. Četrta bi tako napravila: Eno samo željo imam, oziroma bi jo imela, ako bi zadela glavni dobitek. Poiskala bi najboljšega zdravnika na svetu, kateri bi moral ozdraviti mojo bolno mamico. Skoraj deset let leži v postelji in noč in dan ječ radi bolečin. Hudo mi je, ko jo gledam tako trpečo in vzdihujočo. O, kako rada bi ji pomagala, pa ne morem, stara sem šele 16 let in skrbeti moram za svojo ubogo, dobro, bolno mamico.

5. Peti ni tako plemenit: Ako bi zadel glavni dobitek, bi predvsem kupil nekoliko dinamita in močno sekiro. Šel bi najprej po svojem stanovanju in razsekal mize in črvice stene, razbil bi sliko tete Mice, ki »nas ne more«, z eno besedo, odstranil bi vse, kar mi je leta povzročila le nejevoljo. Nato bi prišel na vrsto dinamit. Šel bi v stanovanja vseh sosedov in razstrelil vse gramofone in radioaparate, ki so že toliko škodovali mojim živcem. Z veseljem bi vsem poravnal škodo, ki bi jo napravil, nato pa kupil jahto, s katero bi se odpeljal daleč, daleč venkam na široko morje, tako da bi bil stotine kilometrov proč od radioaparatorov in gramofonov, ki bi se spet pojavili v stanovanjih mojih sosedov. Najbrž pa bi bili vsi ti instrumenti še za nekaj stopinj močnejši ko oni, katere bi prej razdejale.

6. Šesti ima tole dobro voljo: Izšel sem iz rodovine zapravljenec, moj oče je bil tak in tudi njegov oče je bil znan zapravljenec. Nič težkega ni bilo zame, da sem tudi jaz posnela svoja prednika. Imel sem dober, da, skoraj sijajen zaslužek, a vse sem sproti zapravil. Posledice so se kmalu pokazale. Danes sem star 46 let in beračim za delo. Ako bi torej zadel glavni dobitek, bi po dobrih izkušnjah pričel drugače. Zagotovil bi sebi in družini brezskrbno bodočnost, spomnil pa bi se tudi vseh prijateljev in dobrotnikov, kateri so mi na katerikoli način pomagali v moji brezposelnosti. Potem je tam doli pri Sydenhamu majhna bolnišnica, v kateri sva z ženo štiri težke ure čakala na izid operacije najinega sinka. Ta bolnišnica nima dohodkov in je v stalni krizi. Skušal bi po svojih močeh zmanjšati skrb v odstvu tega občestvenega zavoda.

7. Tale je videti dobrega srca, ko pravi: Sem eden izmed onih, ki ne verujejo, da bi mogel denar

osrečiti človeka. Vendar pa si želim glavnega dobitka, da bi poplačal neko dobro delo, ki mi ostane nepozabno. Pred dvajsetimi leti bi moral eden izmed uradnikov neke trgovske pisarne venkam v skladišče ter tam ostati in trdo delati. Eden izmed teh dveh je bil moj oče, oni drugi pa njegov starejši tovariš, ki je bil pač upravičen, da kot starejši ostane v pisarni. Ta pa je vedel, da bi se slabo zdravstveno stanje mojega očeta ne skladalo s težkim delom in da bi najbrž postal brezposeln, zato se je žrtvoval, prijel sam za nočno delo, mojega očeta pa pustil za pisalno mizo. Moj oče je že umrl, oni pa je še vedno pri svojem delu v skladišču. V majhen znak hvalečnosti bi temu plemenitemu človeku in njegovi družini zagotovil brezskrbno življenje na stara leta.

8. Kakor tale osmi, bi storil mnogokateri, čeprav bi bilo to dejanje neplemenito: Nenadno bogastvo, ki bi mi ga donesel glavni dobitek, bi me najbrž nekoliko zmedlo. Napravil bi tako, kakor večina drugih, ki bi prišli na tako lahek način do premoženja. Vtaknil bi v pest eno desetino glavnega dobitka ter se podal v tujino, kjer bi poiskal razkošno zabavišče. Tu bi pil, jedel, igral, skupaj s tovariši, katerih bi mi ne manjkalo. Ko bi mi denarja zmanjkalo, bi se vprašal, ali sem imel užitek, ali ga nisem imel. Ako bi se odgovor glasil na da, potem bi si dal poslati še ostali denar ter ga zabil v pol leta.

Iz gornjih primerov je razvidno, kako različni ljudje so na svetu in kako različni misli.

Leopard — kralj mode. Trgovci s kožuhovinami delajo reklamo za leopardovo kožo, katero bogatim damam priporočajo za zimo. Na sliki vidimo plašč, jopico in ovratnico iz leopardove kože. Dama, ki bo kaj takega nosila, pač ne bo mislila na soljudi, ki jih zebe.

Nevaren blaznež

Kakor poročajo iz Katovic na Poljskem, se je v kraju Čelade blizu Katovic dogodila tale strašna tragedija:

Mihel Mazur, ki ima ženo in dva nepreskrbljena otroka, je že dolgo časa brez dela in brez vsakega zaslužka. Čeprav je star šele 28 let in je iskal službe vsepovsod, je vendar bil v največji bedi. To ga je tako potrla, da je nenadno znorel. Zgrabil je težko gorjačo in začel z njo udrihati po svoji ženi, po svojih otrocih in po svojih starih, ki pri njem stanujejo. Svojci, izmed katerih so nekateri prav hudo ranjeni, so mu komaj ušli ter obvestili policijo. Blaznež pa je medtem na drobne kosce razbil vse borno pohištvo. Ko je vdrla v stanovanje policija, je Mazur skočil skozi okno pritličnega stanovanja in zbežal na cesto, kjer je vsakogar, kogar je srečal, s težko gorjačo treščil po glavi. Šele po dolgem zasledovanju ga je policija končno prišla in ukrotila. Nesrečni Mazur je v svoji blaznosti hudo poškodoval deset oseb.

»No, Iva, kaj vam pa je vedeževalka povedala?«
»Veste kaj: povedala mi je, da bom še zelo srečna, preden umrjem. Rekla je, da se bo to tako gotovo zgodilo, da mi vrne denar, če ne bo res...«

Pri kosilu. Mlada žena joče: »Menda si že vse pozabil, kaj nama je župnik govoril pri poroki. Rekel je: Ljubezen vse veruje, ljubezen vse upa, ljubezen vse veže.« — »To je res! Ni pa rekel, da ljubezen vse poje.«

Japonske šolarice se urijo v vojni obrti. Japonci vadijo moško in žensko mladino v streljanju ter nočejo izvežbati ves narod za vojno.

O najstarejšem zrakoplovcu

Dne 11. novembra je »Slovenec« poročal o »najstarejšem zrakoplovcu« — Japoncu. Okrog leta 1733 je Japonec Koki izumil zrakoplov. A vendar ni bil ta Japonec najstarejši zrakoplovec. To velja morda le za Japonsko.

Nočem govoriti o Tarenčanu Arhiti, ki je izdelal v prvi polovici IV. stoletja pr. Kr. (okrog leta 370) goloba in ga napolnil s plinom (zrakom), tako da je vzletel. (To poroča Gelij v »Noctes atticae« v 2. stoletju po Kr.); pač pa moram omeniti jezuita Franciška Lano, ki je vzbudil leta 1670 veliko pozornost s svojo idejo zrakoplova, ki naj bi ga nosile brezračne pločevinaste krogle. To se razklada v njegovi knjigi »Prodromo«, izdani v Brescii 1670. — S tem je dal pobudo za uporabo

Arhimedovega principa.

Leta 1709 je vzletel s takim zrakoplovom Portugalec Lovrenc Gusmao v pričo kralja Ivana V. v Lizboni. Vzlet ni povsem uspel, ker je zadel ob neki napušč kraljevske palače. Ta izum so sprva zelo hvalili, pozneje pa zasmehovali; ker ga ni nihče zboljšal, so ga naposled pozabili.

Pol stoletja za Kokičem (1783) je pa napolnil Jacques Etienne Montgolfier v Annonay na Francoskem balon s gorkim zrakom ter se vzdignil do višine 500 metrov.

Znani sta tudi grški bajki o Dajdalu in Ikaru ter staronemška bajka o kovaču Wiolantu. Vse tri nam dokazujejo, kako stara je želja človeškega rodu, da bi obvladala zrak kakor ptici. E. K.

„Gospodična policijski častnik“

Pred nekaj tedni je v mestu Stoke na Angleškem prišla, malo preden se je začela predstava, v ondodni veliki kino mlada dama v uniformi ženskega policijskega častnika. Bila je silno energična in je izjavila lastniku kina, da mora preiskati smiljive goste. Na njeno željo so morali začetek predstave za četrto ure odgoditi, da si je medtem gospodična policijski častnik lahko ogledala vse ženske, ki so prišle v kino. Končno je zagledala elegantno oblečeno damo, ki je nosila mnogo dragocenosti na sebi. Tiho jo je pozvala, naj gre za njo ter jo odpeljal v prazno sobico, kjer ji je pobrala vse dragocenosti. Potem pa je vso zmedeno žensko pustila tam, sama pa je izginila.

Dva tedna nato se je gospodična policijski častnik oglašala pri bogati gospej in jo v strogem uradnem tonu vprašala, ali je njena hči doma. Hčere pa ni bilo doma. Uniformirana obiskovalka je povedala materi, da je njena hči v raznih trgovinah napravila velike dolgove, ki jih ni plačala. Sedaj so trgovci vložili proti hčeri ovadbo. Ona ima nalogo, da njeno hčerko takoj aretira. Mati je bila kajpada vsa preplašena in je gospodično policijskega častnika s povzdignjenimi rokami prosila, naj ji ne dela sramote in naj hčere ne aretira. Rada bo plačala vse dolgove, ki jih je hčerka napravila.

Blaich, ki je 35 let star in že od meseca julija prebiva na Švedskem, je bil prijet v sredo dopoldne v Stockholmu. Njegova aretacija je bila precej burna, ker je morala policija streljati nanj. Poljak pa je medtem brez sledu izginil. Blaich je izjavil policiji, da je strokovnjak za dragocene kovine, medtem ko se Poljak Woizick bolj razume na umetnost. Zato je tudi Rembrandtovo sliko vzel Poljak, on sam pa druge dragocenosti. In res so pri Blaichu našli ukradene dragulje, medtem ko o Rembrandtovi sliki ni sledu. Blaich je tudi priznal, da je bil on tisti, ki je pred kratkim vlomil v stanovanje bivšega švedskega predsednika ministrskega sveta Trygggerja.

Predor skozi Veliki Klek

Veliki Klek (nemško Gross Glockner) je ena izmed najvišjih gora v Avstriji. Nanjo delajo novo moderno cesto, ki bo končana leta 1935. Najvišji del ceste bo šel 2506 m nad morsk gladino. Cesta bo vezala Korosko in Salzburgsko. Pod vrhom gore so napravili v omenjeni višini predor na drugo stran. Ta predor je 302 metra dolg. To ni le najvišji cestni predor v Avstriji, ampak drugi najvišji v Evropi sploh. Najvišji cestni predor v Evropi je na Francoskem na gori Col du Galibier, ki je 2645 metrov nad morjem.

Glasoviti finski tekač Nurmi se bo ločil od svoje žene Silvije. Zena toži, da se mož za novorojenega otroka prav nič ne briga. Ko je bil otrok rojen, je Nurmi takoj začel meriti otrokove noge in ugotovil, da so tako majhne, da s takimi nogami ne bo nikdar tako tekel kakor je tekel oče. Poslej je molčal o tem in se za otroka ni več zmenil. Zena pa se zato hoče ločiti. Ta dva najbrž res ne poznata nobenih drugih skrbi na svetu.

Trije romunski vojaški letalci bodo na sportnih letalih priredili skupen polet iz Kukarešta v Kapstadt v južni Africi.

Gospodarstvo

Koliko stane oživiljenje gospodarstva v Združenih državah 15 milijard dolarjev

Zadnje statistike o ameriškem gospodarstvu za mesec oktober za Roosevelt niso nič kaj zadovoljive. Veliki dvig gospodarstva, ki se je začel s tolikim upanjem poleti, je prenehal in na njegovo mesto je stopila neizvestnost. V tem ni ničesar izpremenila nova predsedniška politika glede zlata. Nakupovanje zlata je imelo za posledico, da je dolar še bolj padel. Pri tem se je njegovo gibanje povsem odločilo od funta, ki je ostal v glavnem neizpremenjen. V zadnjih 14 dneh je dolar padel zopet za 10% in znaša njegova vrednost v primeri s francoskim frankom le še 58% nekdanje zlate paritete. Padec znaša torej že 42%. Pri vsem tem pa se pojavlja v Uniji sami vedno več glasov, ki svare pred nadaljnjimi koraki glede poslabšanja zunanje vrednosti denarja, ker se je začel beg kapitala, ki preti s hudimi posledicami ameriškega gospodarskega razvoju. Kako velik je že ta beg, govore poročila iz Londona o ameriških nakupih zlata, naložbah v angleških bankah, nadalje nakupovanje frankov itd., realitet, zlata v Franciji, naložbah v francoskih in švicarskih bankah. Bogata Amerika doživlja sedaj ono, kar je preživljala srednja Evropa v povojnih inflacijskih letih. V taki atmosferi je razumljivo, da morajo vsi ukrepi imeti uspehe samo nekaj časa, kasneje pa zopet nastopi stagnacija.

Te dni smo čitali v listih, koliko je že doslej Amerika potrošila za pospeševanje gospodarske delavnosti v smislu obnove programa. Vse te gredo v milijarde in danes ni mogoče reči, koliko sredstev bo še potrebnih za injekcijo gospodarstva.

V naslednjem naštevamo glavne zneske: za kmetijstvo je bilo izdanih za vzdrževanje cen pravičev 35 milij. dolarjev, nadalje je bilo izdanih kot odškodnina farmerjem, ki so reducirali svoje posejane površine, 95 milij. dolarjev. Refico (Reconstruction Finance Corporation) je izdala za farmerje doslej 133 milij. dolarjev. Farm Credit Administration, ki ima namen dajati kmetom kredite, je doslej dobila od države 59 milij. dolarjev. Posebna organizacija za izvedbo redukcije v proizvodnji bombaža je imela konec oktobra na razpolago 250 milijonov dolarjev.

Takse, naložene producentom v korist farmerjem bodo letno prinesle 450 milij. dolarjev.

Pomoč banham

Refico je dala doslej kredite za premostitev nujnih potreb v znesku 1293 milij. dolarjev, nadalje je prevzela za 250 milij. dolarjev prvenstvenih delnic raznih bank in bo nadalje dala za likvidacijo zamrznutih terjatev okoli 2 milijardi takih kreditov. Poleg tega je še negotovo, koliko bo družba prispevala k zavarovanju vlog, ki stopi v veljavo dne 1. januarja 1934.

Industrija ne dobi naravnost pomoči od države, pač pa ima veliko korist od investicijskega programa vlade, ki obsega del za 3.3 milijarde dolarjev, torej več kot polovico.

Vsi ti veliki izdatki države so vidni tudi v velikem povečanju državnega dolga, ki je od septembra lani do septembra letos narasel za 2.20 milijonov dolarjev.

nov dolarjev. Pričakovati je, da bo vsako leto ameriški državni dolg narasel v enaki meri.

National Industrie Conference Board ceni stroške »New Deal«, obnovitvene akcije na 11.785 milijonov dolarjev na podlagi dovoljenih izdatkov, pri tem pa ne vpoštevata možnost izposojil pri Refico. Če se priključijo še posojila Refico, pridemo do vsote 15 milijard dolarjev, ki so se že deloma, odnošno se bodo potrošili za obnovo ameriškega gospodarstva. Toliko (15 milijard dolarjev) je pa že leta 1930. znašal ves državni dolg USA.

★

Francoski obračunski promet. Po podatkih Office de compensation so znašale plasirane vsote za francoske upnike 474.5 milij. fr. fr., od tega so francoski izvozniki dobili faktično 318.7 milij. fr. frankov. Uravnovesena je bilanca s Kolumbijo, nadalje v veliki meri z Estonko, Letonsko in Turčijo. Plačane terjatve v Jugoslaviji znašajo 52.2 milij. fr. fr., konvertirane, to se pravi plačane francoskim izvoznikom pa 26.7 milij. fr. fr.

Iz zavarovalne stroke. »Vardar« sklicuje izredni občni zbor za 16. dec. Razpravljali bodo o izpremembi pravil in volili novo upravo za nadzorstvom. Ravnotako sklicuje občni zbor »Herceg-Bosna« v Beogradu za 16. dec. s sličnim dnevnim redom.

Nemčija se bo zopet pogajala z upniki. Dne 5. decembra se bodo zopet začela pogajanja med Nemčijo in njenimi upniki glede transfera.

Tudi Italijani imajo zmznjene terjatve. Milanški gospodarski svet ceni zmznjene terjatve s svojega področja v inozemstvu na 370 milij. lir po stanju konec februarja 1933. Največ takih terjatev je v Rusiji, Argentini, Romuniji in Nemčiji, nekaj pa tudi pri sosedih.

Poraba nikla stalno narašča radi oboroževanja. Za leto 1933 je računati z rekordno produkcijo. Poleg tega se rabi mnogo nikla za kovanje denarja.

Nekaj statistike iz USA. V oktobru je postal tek ameriškega gospodarstva počasnejši, kar dokazuje: zmanjšana dostava vagonov, zmanjšana produkcija jekla in železa, avtomobilov itd. Oktobra je je znašala produkcija (v oklepajih podatki za julij): železo 1.343.000 (1.819.000) ton, jeklo 2.112.000 (3.204.000) ton, avtomobili 99.000 (179.000) voz. Stevilo konkurzov je naraslo od 1116 v septembru na 1206 v oktobru. Sploš je detajlni promet zelo slab in v oktobru ni bil zadovoljivejši kot v prejšnjih mesecih.

Brezposelnost v USA. Od julija dalje se je sicer položaj na ameriškem delovnem trgu izboljšal, vendar je brezposelnost še vedno velika. Stevilo brezposelnih je doseglo v USA maksimum marca 1933 s 13.360.000, do septembra pa se je zmanjšalo na 10.089.000 oseb. Nadalje je znašalo stevilo brezposelnih članov Trade Unionov v marcu 26.6% vsega članstva, v oktobru pa samo še 21.9%.

Borza

Dne 17. novembra 1933.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Amsterdamu in Curiha, ostale devize pa so popustile razen New Yorka, ki se je učvrstil.

Avstrijski šiling je bil na ljubljanski borzi zaključen po 8.95, na zagrebški po 8.985 in na belgrajski borzi po 8.90. Grški boni so notirali v Zagrebu 40—41, v Beogradu pa 38—40 (39.50).

Ljubljana. Amsterdam 2307.07—2318.43. Berlin 1362.36—1373.16, Bruselj 798.02—801.96, Curih 1108.35—1113.85, London 183.84—185.24, New York 3463.83—3492.09, Pariz 223.85—224.97, Praga 169.9—170.76, Trst 301.13—303.53.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacije 51.508 Din.

Curih. Pariz 20.20, London 16.64, New York 313, Bruselj 71.95, Milan 27.20, Madrid 41.80, Amsterdam 208.175, Berlin 123.15, Dunaj 72.68 (57.3), Stockholm 85.80, Oslo 83.60, Kopenhagen 74.30, Praga 15.33, Varšava 57.90, Atene 2.95, Carigrad 2.485, Bukarešta 3.05.

Pariz. 11.45. London 82.45, New York 15.43.

London. Začetek. Pariz 32.5, New York 5.355.

Zlato v Londonu 128/2. V tej ceni je tudi premija 9 penijev nad normalno pariteto. Prodanih je bilo za 325.000 funtov v palicah.

Vrednostni papirji

Čvrsta tendenca za vojno škodo traja dalje in so tečaji ponovno narasli. Tudi 7% inv. pos. je postalo čvrstejše. Nasprotno pa so dolarski papirji nekoliko popustili. Promet je bil slab in je znašal na zagrebški borzi samo 100.000 7% invest. pos.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. pos. 51.50—55 (55), agrarji 27 den., vojna škoda 260—263, 12. 260—263, 6% begl. obv. 36 den., 8% Bler. pos. 37—41, 7% Bler. pos. 34—39, 7% pos. DHB 46.5 d. — Delnice: Narodna banka 3750 den., Priv. agrar. banka 233—240, Impex 50 den., Trboveljska 100 do 120.

Belgrad. Narodna banka 3760—3850 (3750), Priv. agr. banka 234—235 (234), 7% inv. pos. 52.50 bl., vojna škoda 259.50—260 (259.50), 12. 260—261 (260, 259), 6% begl. obv. 37.10—37.15 (36.00), 8% Bler. pos. 37.50—38.50, 7% Bler. pos. 33—34 (33).

Žitni trg

Pri nadalje živahnem povpraševanju in kupčiji so ostale cene neizpremenjene. Trgovina je živahna

v vseh predmetih, le v stari koruzi je malo zaključkov, ker je ponudba izredno slaba.

Živina

Mariborski svinjski sejem 17. nov. Pripeljanih je bilo 292 svinj; prodanih 104. Cene so bile sledeče: 5—6 tednov stare 100—115 Din. 7—9 tednov 120—150 Din, 3—4 mesece 200—250, 5—7 mesecev 350—400 Din, 8—10 mesecev 450—560, 1 leto 600 do 750 Din, 1 kg žive teže 7—8 Din, 1 kg mrtve teže 9.50—10.50 Din.

Ptujski svinjski sejem 16. nov. je bil razmeroma dobro založen. Pripeljanih je bilo 208 rilcev, med temi 68 prascev. Cene: pršutarji 6.50—7 Din, polmastne 7—8 Din za kg žive teže, prasci stari 6 do 12 tednov po kakovosti od 100—275 Din. Pripeljanih svinjski sejem bo v sredo dne 22. nov.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sobota, 18. novembra: 12.15 Plošče 12.45 Poročila 13.00 Cas, plošče 18.00 Plošče, stanje cest 18.30 Zabavno predavanje (St. Biležnik) 19.00 Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber) 19.30 Zunanji politični pregled (dr. Jug) 20.00 Šramelkvartet Dolinšek 20.30 Fantje na vasi 21.00 Valčkova ura (Radio orkester in plošče 22.00 Cas, poročila, radiojazz.

Nedelja, 19. novembra: 8.15 Poročila 8.30 Gimnastika (Pustišek) 9.00 Versko predavanje (dr. C. Potočnik) 9.30 Orgle (Blaž Arnič) 10.00 Prenos iz Maribora: Ob priliki proslave 15. letnice osvoboditve Maribora 12.00 Cas, reproducirana stara in moderna plesna glasba 12.30 Reproducirana instrumentalna glasba: koračnice 16.00 Iz sadjarstva in vrtnarstva III. (inž. Lukman) 16.30 Citraški klub »Vesna«, vmes reproducirana glasba 20.00 Operne arije s spremljevanjem radio orkestra poje gospa Pavla Lovšetova 21.00 Plošče 21.30 Cas, poročila 21.50 Koncert tamburaškega okteta 22.50 Reproducirana glasba.

Drugi programi

Nedelja, 19. novembra:

Belgrad: 15.30 Tamburaški orkester 16.30 Arije iz oper in operet 19.40 Violinski koncert 21.45 Koncert na ksilofonu — Zagreb: 14.45 Prenos s tekme Gradjanski—BSK 20.45 Koncert radio orkestra — Dunaj: 10.00 Klavir in orgle (Bach) 10.50 Klavirski koncert 14.00 Orkestralni koncert s solisti 15.30 Komorna glasba 17.00 Koncert pihalnega orkestra 19.00 Zborovski koncert 20.00 Narodna glasba — Brno: 18.00 Arije in romance 20.10 Vokalni koncert — London: 22.05 Orkestralni koncert — Praga: 9.10 Koncert za čelo 20.30 Trilogija o Napoleonu, Kyser — Rim: 17.00 Vokalni in instrumentalni koncert 20.45 Koncert za harfo in petje (so-
(Iz »Radio-Ljubljana«)

Prvi slovenski župan mesta Ljubljane

Peter Grasselli

častni meščan ljubljanski, odlikovan z redom sv. Save II. in III. stopnje ter z redom Jugoslovanske krone III. stopnje

je danes ob 1. uri ponoči umrl.

Zasluženega delavca za našo stvar, zaslasi za mesno občino ljubljansko bomo prenesli v nedeljo zjutraj na mestni magistrat, da se Ljubljana pokloni njegovemu spominu. Na njegovo zadnjo pot ga bomo spremili v nedeljo ob 1/2 3. uri popoldne izpred mestne hiše ljubljanske.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1933.

Mestna občina ljubljanska.

Prodajalna

H. NIČMAN

Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

opozarja č. gg. voditelje Mar. družb in vrtcev na svojo izvirno zalogo

svečini, trakov.

znakov, diplom

In vseh drugih potrebščin za Marijine kongregacije

Cene konkurenčne. Postrežba točna in solidna.

Za obilen obisk se priporoča

H. NIČMAN

Aleksandra Rahmanova:

Dijaštvo, ljubezen, Ceka in smrt

23. aprila 1917.

Začasna vlada se je z ganljivimi besedami obrnila na vojaštvo, naj nikar ne motijo prevoznih. Vojaki namreč mečejo potnike iz vlakov, pobijajo okna in silijo strojnike, da vozijo tja, kamor zahtevajo.

Vlada obeta vsem ubežnikom popolno amnestijo, če se do 15. maja prijavijo, in celo zaradi prodaje erarične lastnine ne bodo kaznovani. Ta okleik je vzbudil pri vojakih veliko veselost; kolo-dvori in tudi mesto je polno ubežnikov. S častniki ravna vojaški strašno, skušajo jih žaliti, kjer je morejo. Vojak je pljunil častniku v obraz in je bil oproščen, češ, da ga je častnik izžival, ker je zahteval od njega, naj mu izkaže čast. Častnik se je ustrešil in vojaki so govorili: »Je že prav, pes naj pogine kot pest«

24. aprila 1917.

Današnje splošne dijaške skupščine ne bom pozabila svoj živ dan. Bilo je prvo zborovanje po revoluciji in razpoloženje na njem mi je bilo skrajno nevšečno. Razbrzdanost, ta beseda označuje vse.

Prva točka dnevnega reda je bilo vprašanje, ali imajo dijaški pravico, zahajati v proforski zbor in glasovati. Zborovanju je predsedoval Gvozdič, dijak z opitičnim obrazom, namestnik profesor Verežanin! Da je sploh semkaj prišel, se mi je zdelo čudno, še bolj pa njegovo vedenje. Je to majhen mož z debelim trebuhom in velikansko plešo, prisodila bi mu pideset let. Vedeč se je silno uslužno, je bil z vsemi prijazen, preveč prijazen in se je

na vso moč prizadeval, da bi bil pri dijakih popularen. Začel je takole govoriti:

»Moji velespoštovani tovariši (besedo tovariši je posebno poudaril) dijaki! Zahvaljujem se vam za izkazano mi zaupanje. Privikrat me je dijaški zbor izvolil v predsedstvo in ta dan mi ostane vse živ dni v spominu.«

Priklanjal se je na vse strani kot glumec v cirkusu. Zgrajala sem se in nisem mogla pojmiti, da more star profesor tako poniževalno loviti popularnost in to pred takšno druhaljo domišljavih zelencev! Pa pride še lepše. Nadaljeval je:

»Neobhodno je potrebno, da so tudi tovariši dijaki navzočni pri zaprtih sejah proforskega zbora. Ali morejo profesorji, je vzklilnil vzneseno in razprostri roke, »razumeti težnje in želje dijakov? Na Olimpu sede in niti ne slutijo, kakšno je razpoloženje dijaštva. Tovariši dijaki morajo biti zastopani v proforskem kolegiju, da bodo popravljali napake tovarišev profesorjeve«

Dijaki so kar tulili od navdušenja in razbijali s puliti.

Za profesorjem je zahteval besedo Govorov, tisti, ki so bile vse dijakine vanj ljubljene in ga večina dijakov ni marala, ker je z njimi ravnal preostro in prešolsko. V snažni, brezhibno zlikani dijaški uniformi se je očitno odražal od večine dijakov, pri katerih je bila zdaj moda, da so revolucionarno mišljenje dokazovali s tem, da so nosili rusko srajco. Iz klopi so nekateri zakričali:

»Belosrajčniki! Svinjate!

Govorov je pa začel, kot da ni slišal teh klicev:

»Gospodu profesorju žal ne morem pritriliti.«

»Tovarišu profesorju!« je popravil profesor Verežanin.

»Gospodu profesorju,« je nadaljeval Govorov in besedo gospodu posebno poudaril, »žal ne morem pritriliti. Pregovor pravi: Posadi svinjo na stol, takoj bo skočila na mizo. Popolnoma sem prepričan, da dijaki ne moremo biti v proforskem svetu. In če nas profesorji sprejmejo, sem prepričan, da bodo na zgubi samo dijaki. Čutili se bodo gospodarje, vsemogoče zahtevali in storili to, kar sem pravkar s pogovorom povedal. Prišli smo na vseučilišče, ne da profesorje poučujemo, ampak da se od njih učimo!«

Ko je končal, se je usedel. Dijakinje so ploskale, velika večina dijakov je pa začela strašno razgrajati. Najbolj je rjovel Utjakov, nerodni dijak, ki vedno posedal v dijaškem uradu. Za njim je govoril Šapošnikov, tisti, ki ima Kristusov obraz. Penast je bil okrog ust in vsaka druga beseda je bila »revolucijska sovoda«. Iz njegovih besed bi se moglo sklepati, da se je zdaj sploh vse obrnilo, glavne osebe so dijaki, profesorji se jim morajo pokoravati. Dijaki so doslej dovolj pretrpeti pod jarmom profesorjev, zdaj je čas, da se list obrne. Samo med dijaštvom je duh enakosti, svobode in bratstva.

Po dolgotrajnem odobravanju je bilo glasovanje. Z večino glasov je bilo sklenjeno, zahtevati pripustitev dijakov v proforski svet. Besedo zahtevati so podčrtavali.

Druga točka dnevnega reda se je tikala izpitol. Zopet je prvi govoril Gvozdič, ali pravilno rečeno, je rjovel in napejal na vso moč svoje glaslike in hkrati tudi mišice na rokah: »Naši profesorji zahtevajo, da moramo v pičlem mesecu narediti izpite. Zdad ni čas za izpite, med ljudstvo moramo, med delavce, med kmete, da jim pojasnimo, kaj jim je

prinesla revolucija! Oblast bogatašev je na tleh! Začela se je oblast ljudstva! Ljudstvu moramo pomoči, ki še ne zna rabiti svobode, ne pa sedeti pri knjigah, pri neumnih šepih! Življenje je naša knjiga, svoboda, enakost in bratstvo, to je naša vest! Maševanje za vse, kar je bilo včeraj, to je naše geslo v boju za jutri! Kdor naredi tetos spomladi le en izpit, ga vpišemo v črno knjigo dijaštva, ga izključimo iz vseh naših društev in imena teh izdajalcev naznamimo vsem vseučiliščem!«

Tedaj sem jaz vstala in rekla.

»V imenu dijakov zgodovinsko-filološke fakultete izjavljam, da nas nihče ne more siliti, da se odpovemo izpitolu, mesec dni pred terminom. Iz samih besed še ni nikoli nič nastalo. Študirali smo vso zimo in bomo izpite delali. Kdor hoče, gre lahko potem med ljudstvo. Kdor pa noče, bo dalje študiral, da bo pozneje služil ljudstvu z zalogo resničnega znanja, ne pa s praznim besedičenjem! Dovoljujem si namreč izreči nado, da bo Rusija tudi še po revoluciji potrebovala učenjakov, znanstvenikov, učiteljev...« itd.

Po mojih besedah so se hujše razgrajali. Juristi so kričali, da se pridružujejo zgodovinarjem in filologom, medicinci, ki so vso zimo postopali, so bili proti izpitolu. Zopet je vstal Gvozdič in obrnjen proti filologom, je rjuel:

»Tovariši! Med nas se je prikradla sotrga egoizem pod vodstvom provokatorice! Ne poslušajte jih, ti so nasprotniki revolucije, zagovorniki buržujizma!«

Ko sem dobila laskavi naslov provokatorice, sem vstala in demonstrativno zapustila ivorano. Večina filologov in juristov se mi je pridružila.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročitvi. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinjska vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Gorko zimsko perilo,
rokavice, nogavice dobite najceneje pri

F. M. Schmitt, Ljubljana
Pred Školijo 2 Lingarjeva 4
Posor na razstavo in izložbe!

Vajenci

Mesarskega vajenca
poštenih staršev, sprejme
Ivan Baš, Kodeljevo pri
Ljubljani. (v)

Učenec

dober računar, priden in
sprejme, se sprejme v
trgovino z mešanim bla-
gom v mesto na Gorenj-
skem. Ponudbe na upr.
»Slovenca« pod 13488. v

Trgovski vajenec

iz poštene družine, se
sprejme v specerijsko
trgovino. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 13527. v

Služba dobe

Prodajalka

izveščana v mešani tr-
govini se sprejme na de-
želi kot samostojna moč.
Vložiti je kavčijo 10.000
Din. Ponudbe s sliko na
upravo »Slovenca« pod
»Poštena« 13379. (b)

Izurnjene pletilje

se iščejo. Zasluge do-
ber — služba stalna. —
K. Soss, Mestni trg. (b)

Služkinjo

zdravo, pošteno in lepe-
ga vedenja, vajeno do-
bro kuhati in ljubiteljico
otrok, sprejemem takoj. —
Ponudbe s priporočili
uglednih oseb je poslati
na upravo »Slovenca«
pod »Vestna in zanesli-
va« št. 13547. (b)

Prikojevalka

dobra moč v urezovanju
pletenin, dobi stalno za-
poslitev. Cenj. dopise na
upravo »Slovenca« pod
»Prikojevalka« 13497. (b)

Pletiljo

za stalno delo iščem za
takoj. Pismene ponudbe
na Pletiona trikotaje,
Sušak, Rackoga ul. 34. b

Stanovanja

Stanovanje

center, lepa lega, soln-
no, 4—6 sob s posebnimi
vhodi, popola komfort,
se odda za februar dobri
stranki — po zelo zmerni
najemnini. — Pojasnila:
Dvořakova ulica 6/III —
telefon št. 3314. (č)

Opremljena soba

se odda mirni, solidni
osebi v Gledališki ulici
št. 7-I., stanovanje št. 4.

Posestva

Kupim

proti plačilu v gotovini
posestvo 20 do 30 ora-
lov na Gorenjskem oziro-
ma Sp. Stajerskem. Po-
nudbe na upravo »Slov.«
pod »Takojšnje plačilo 3«
št. 13470. (p)

Novozidana vila

se odda za 500 Din me-
sečno. Pojasnila v upr-
vi »Slov.« pod »Kresni-
ca« št. 13548. (p)

Manjše posestvo

na katerem bi lahko redil
3 glave živine, kupim na
Dolenjskem ali v ljub-
ljanski okolici. Plačal bi
z vložno knjižico Mestne
hranilnice. — Franc Mi-
klavčič, Veliki Vrh 3, p.
Nova vas pri Rakeku. p

Objave

Poziva se dotični

ki je spravljen pred dvema
mesečema voz mrve na
Selu, Predovičeva ul. 5,
da se zgodi do 22. t. m.,
sicer se mrva proda. —
Oražem, Moste. (o)

Pohištvo

Nudimo vam v nakup
zajamčeno solidno izde-
lane spalnice, jedilnice,
kuhinje itd. Najmoderneje-
še, od fine do oreproste
izdelave, po zelo ugodnih
cenah in z ugodnimi pla-
čilnimi pogoji. Egidi in
Karel Erjavec, založba po-
hištva, Brod (poleg ta-
censkega mostu), Št. Vid
nad Ljubljano. (š)

Prodamo

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam audi v
veliki izbiri oauugodnere
in oauicene trvdka Karl
Prelog Ljubljana, Židov-
ska ulica in Stari trg (l)

Krušno moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana Stari trg 32.

Specialno izbiro
modnih hlač in pumparc
dobite najceneje pri
Preskerju, Sv. Petra c.

Jabolka

zimska, okusna, po 4 Din
kg franko vsaka postaja,
povzetno razpošilja: Po-
stržin, Maribor, Gozdna
ulica 56. (l)

Suknja

za 13—15 letnega fanta
in zimski plašč za 14 let-
no deklico, vse dobro
ohranjeno, poceni na-
prodaj, Slomškova ulica
št. 23-I., levo. (l)

Zimska jabolka

raznih vrst ter prvo-
vrstna jabolka
mošančke
prodaja
Gospodarska zveza
v Ljubljani

Pozor!

Nudim prima sveže in
kisllo zelje ter repo iz
svoje že nad 30 let ob-
stoječe tovarne po naj-
ugodnejših cenah v sodih
po 25, 50 in 100 kg. Ze-
lezničarji poseben popust.
Tovarna kislega zelja
Oražem, Moste pri Ljub-
ljani. (l)

Obrt

Lanene tropine

in druga krmila audi najceneje
veletrgovina žita in moko
A. VOLK, LJUBLJANA
Restljeva cesta 24.

Specijalni šampon S. Y. S

daje potemnelim lasem sijaj in
svileno mehkoto. Že prvi poizkus
Vas bo o tem prepričal! Oprema
za enkratno uporabo Din 6.— a
za trikratno Din 12.—. Dobi se
povsod.

Danes ob pol eni ponoči je Bog ne-
nadoma poklical k Sebi po kratki bo-
lezni našega skrbnega očeta, moža, bra-
ta, gospoda

Svetlič Ivana

poštnega zvančnika na Viču št. 7
Pogreb dragega pokojnika bo jutri
v soboto 18. t. m. popoldne ob pol 4
na farno pokopališče na Viču.
Vič, dne 17. novembra 1933.
Žena, otroci ter ostalo sorodstvo.

Moč in zdravje

potrebujeta, ako ju imaš, nege. Dovořeno in
enakomerno razvitje mišičevja, utrđitev or-
ganizma, okrepitev, to je blagodejen učinek,
ki ga lahko pričakuješ z uporabo pravega

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Zahvala

Ob pretežki izgubi naše iskreno ljubljene, prerano umrle soproge, mame, stare
mame, gospe

Mine Rabičeve

hotelirke in posestnice

se vsem, ki so nas tolažili in z nami globoko sočustvovali ter spremili prebago
mamo na njeni zadnji poti, najiskrenejše zahvaljujemo. Posebno zahvalo smo dolžni
g. zdravniku dr. Marčiču, g. primariju Blumauerju, g. dr. Krajcu, č. sestrar v Leonišču,
rodbini g. Mayer, g. Jos. Luckmann, prečastiti duhovščini, vsem društvom za častno
spremstvo, cerkvenemu zboru za prelepe žalostinke, gg. govornikom za krasen govor,
jeseniški sokolski godbi, vsem onim, ki so počastili blago pokojnico s krasnimi venci
in nebrojnim cvetjem. Srčna hvala vsem, ki so v Leonišču tolažili našo nepozabno
mamico. Prav vsem za vse tisočera hvala in Bog plačaj!

Mojstrana, dne 16. novembra 1933.

Zalujoči rodbini

RABIČ in DERNIČ ter ostalo sorodstvo.

Potrđi globoke žalosti naznanjamo, da je naš ljubljani soprog,
dobri oče, sin, brat, svak in stric, gospod

Jakob Bajželj

posestnik in trgovec

danes, previden s svetotajstvi, nenadoma mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne 18. novembra
ob pol 16 iz hiše žalosti na farno pokopališče v Šmartnem.
Stražišče pri Kranju, dne 16. novembra 1933.

Helena, soproga; Jelica, Drago in Ivo, otroci; Apolonija,
mati, ter rodbine Bajželj Ivan, Masterl, Greiner Matija,
Donadini, Greiner Štefan in Benedik.

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki!

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, da je naš ljubi oče, soprog, brat in svak, gospod

Josip Berce

šolski upravitelj v Svečini

sinoči nenadoma v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, dne
19. novembra ob 8 dopoldne na tukajšnje pokopališče.
Prosimo tihega sožalja.

Svečina, dne 17. novembra 1933.

ROZALIJA, soproga; BOGDAN, OTON, sinova
in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila

Prokop in Anica Grasselli ter rodbine Dr. Mirko Grasselli, Leon
Grasselli in Peter Čapek naznanjajo žalostno vest, da je njihov blagi oče,
odnosno stari oče, gospod

PETER GRASSELLI

bivši ljubljanski župan, častni meščan ljubljanski,
odlikovan z redoma sv. Save II. in III. vrste in z
redom Jugoslovanske krone III. vrste

danes sklenil svojo dolgo življenjsko pot in zatisnil svoje trudne oči.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. novembra 1933
ob 1/2 3. uri pop. izpred Mestnega magistrata na pokopališče pri sv. Križu.

V Ljubljani, dne 17. novembra 1933.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.